

Univerzita Karlova
Husitská teologická fakulta

Bezdomovectví a bydlení
Homless and Housing
Bakalářská práce

Ester Zelená

Mgr. Tereza Palánová

Praha 2020

Poděkování

Děkuji Mgr. Tereze Palánové za pomoc při vedení bakalářské práce. Zejména bych ráda poděkovala za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost během konzultací.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Bezdomovectví a bydlení“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 15.7.2019

Ester Zelená

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku bezdomovectví a bydlení. V práci je popsán přístup Bydlení především a postupného bydlení. Jsou uvedeny dva příklady osob bez přístřeší, které se dostali z ulici zpět do běžného života. Příběhy vychází z videí dvou youtuberů.

Klíčová slova

bezdomovectví, bydlení, bydlení především, postupné bydlení, youtubeři

Annotation

This bachelor's theiss is about homeless and housing. In this document is describe how the housing first and step by step housing work. In the document there are two examples of homeless people who have come from the street back to normal life. Stories are based on videos of two youtubers.

Key words

homeless, housing, housing first, step by step housing, youtubers

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Bezdomovectví	8
2.1. Kategorie bezdomovectví	10
1.1.1 Kategorizace podle vnímání veřejnosti	10
1.1.2 Kategorizace podle doby trvání.....	11
1.1.3 Kategorizace podle trajektorií	12
2.2. Příčiny bezdomovectví a jeho faktory	14
1.1.4 Vnější faktory	15
1.1.5 Vnitřní faktory	15
2.3. Teorie příčin bezdomovectví	16
1.1.6 Bezdomovectví a závislosti	16
1.1.7 Bezdomovectví a trestná činnost	18
1.1.8 Bezdomovectví a zaměstnání	20
3. Bezdomovectví v číslech	22
3.1. Bezdomovectví v číslech od organizace Naděje	22
3.2. Český statistický úřad a sčítání osob bez přístřeší.....	30
4. Sociální programy Housing Ready a Housing first	35
4.1. Program „Housing Ready“	35
4.2. Program Housing first	36
1.1.9 Bydlení jako lidské právo	38
1.1.10 Možnost volby a kontroly pro uživatele služeb.....	40
1.1.11 Oddělení bydlení a podpory	42

1.1.12	Zaměření na zotavení	43
1.1.13	Harm reduction	45
1.1.14	Aktivní zapojení bez donucení	46
1.1.15	Individuální plánování	46
4.3.	Srovnání programů Postupné bydlení a Housing first.....	49
5.	Osoby bez přístřeší a média	51
5.1.	Kazuistika 1 - Youtuber Psychopat Bejr	51
5.2.	Kazuistika 2 - Youtuber Zbyněk Naruby	57
5.3.	Srovnání práce youtuberů	61
6.	Závěr	62
7.	Seznam použité literatury.....	63

1. Úvod

Tématem mé bakalářské práce je fenomén, který nazýváme obecně jako bezdomovectví, tedy život lidí na ulici, kteří ztratili bydlení. Tato problematika mě zajímá z pohledu sociálního pracovníka, který pracuje s osobami bez přístřeší a snaží se je vrátit do běžného života. Chtěla bych zde poukázat, že nemůžeme soudit každou osobu bez přístřeší za to, že nemá kde bydlet nebo nemá práci. Nelze tyto lidi paušálně soudit, ale snažila jsem se ukázat, že každá lidská bytost je individuum, kterou do stavu „bezdomovectví“ mohl přivést jiný důvod. Lze vysledovat několik stěžejních, obecnějších faktorů, které tyto lidi dovedli do tohoto bezútěšného stavu, ale přesto je vždy nutné mít před očima jedince jako lidskou bytost. Chtěla bych zde seznámit čtenáře se službami, které osobám bez přístřeší jsou poskytovány a též s několika projekty, které se osobám bez přístřeší snaží zajistit bydlení.

V teoretické části práce se obeznámíme s problematikou bezdomovectví s teoretického pohledu. Zvláště se zaměřím na sociální služby, které se zaměřují na pomoc lidem bez domova. V další části práce se pokusím prozkoumat českou scénu youtuberingu a zjistit, jak někteří youtubeři se snaží pomáhat osobám bez přístřeší.

2. Bezdomovectví

Při rozboru jakéhokoliv problému je vhodné si učinit přehled v používaných pojmech, profesor Heller by řekl – „učinit sémantický úklid“¹. Dříve se všeobecně v zákonech užíval pro osobu žijící na ulici bez trvalého pobytu pojem „bezdomovec“, tento pojem se postupem času stal stigmatizujícím. Považuji tento pojem za velmi vhodný, protože ve svém slovním základu obsahuje slovo „domov“. Vnímám tento pojem za výstižný a přesnější vzhledem k tomu, že pod pojmem domov si představuji místo, kde se cítím bezpečně a dobře. Vzhledem k současně používanému pojmu „osoba bez přístřeší“, který je velmi neosobně úředně strohý, původní pojem byl citově zabarvený a přívětivější. Rozebereme-li v současné době používaný pojem „osoba bez přístřeší“, tak cítíme, že se může jednat o přístřeší jakékoliv. Z mého pohledu jde tedy o pojem nepřesný, protože většina osob bez přístřeší má své „přístřeší“ (budku, stan atd.), kde přespává. Pro mne se jedná o přístřeší, ale zákonem není definováno jako bydlení.

V zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách nenalezneme sociální služby pro bezdomovce, ale pro osoby bez přístřeší. Shledávám dosti nešťastné, že v tomto zákoně chybí definice pojmu „osoba bez přístřeší“. Tuto definici podává MPSV: *„Obecně lze považovat za osobu bez přístřeší osobu, která je ohrožena ztrátou bydlení nebo bydlení nemá.“* Určitou definici lze také dovozovat z Národního akčního plánu sociálního začleňování 2004-2006, který v sobě částečně vymezení pojmu "bezdomovec" obsahuje.²

Bezdomovectví v České republice se začalo objevovat až po roce 1989 jako již mnoho jiných společenských problémů. Před rokem 1989 nesměl žádný občan být nezaměstnaný ani nemohl být bez střechy nad hlavou. Proto oficiálně bezdomovectví neexistovalo. Bezdomovectví je velmi složitá problematika, která v posledních několika letech je na vzestupu. Na příčiny a formy bezdomovectví se zaměřím v další části této práce.

Nyní se zaměřím na definici pojmu „bezdomovec či osoba bez přístřeší“, kterou přináší Národní akční plán sociálního začleňování 2004-2006: *„Pod pojmem "bezdomovci" se*

¹ HELLER, Jan. *Podvečerní děkování: vzpomínky, texty a rozhovory*. Praha: Vyšehrad, 2005. Rozhovory (Vyšehrad). ISBN 80-7021-809-6. s.165

² Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2014 [online]. MPSV.[cit.26.9.2014] Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/3877>

nejčastěji rozumí ti, kteří nemají žádnou střechu nad hlavou a dočasné útočiště nachází v charitativních organizacích.“³

V případě této definice by se mohlo zdát, že každá osoba bez přístřeší využívá ubytování či pomoc některé z charitativních organizací či sociální služby. Ono tomu však tak není. Některé osoby bez přístřeší jen čekají, že některý z oslovených kolemjdoucích jim koupí jídlo, či dá peníze na jídlo či ubytování. Dále se zaměřím na osoby bez přístřeší, které však využívají jak sociálních služeb, tak i charitativních organizací. V zákoně 108/2006 Sb., nalezneme tyto sociální služby zaměřené pro osoby bez přístřeší:

- § 57 **Azylové domy** - poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.
- § 61 **Nízkoprahová denní centra** - poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší.
- § 63 **Nocehárny** - poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.
- § 69 **Terénní programy** - jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.⁴

Celková problematika bezdomovectví a jeho řešení není snadná. Hledání řešení problematiky bezdomovectví je složité, a to hned z několika důvodů. Jedním z důvodů je, že neexistuje přesné číslo osob bez přístřeší na území ČR. Jen na území hl. města Prahy žije přibližně 4 000 osob bez přístřeší.⁵ Celkový počet osob bez přístřeší není možné vyčíslit.

3 *Národní akční plán sociálního začleňování 2004-2006*, 2005 [online] [cit.25.3.2019] s.23 MPSV. ISBN 80-86878-15-5 Dostupné z https://www.mpsv.cz/files/clanky/2831/NAPSI_tisk_cz.pdf

4 Zákon č.108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách 14.3.2006

5 Sčítání bezdomovců na území hl. města Prahy Závěrečná zpráva, leden-srpen 2010. Praha

Dalším důvodem je, že existuje mnoho příčin a forem bezdomovectví, kterým by se mělo předcházet, než vzniknou, ale pravděpodobně, ani toto není řešením celkového problému.

V roce 2013 vyšla první národní Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020. Cílem této koncepce je:

- Standardizace státní podpory sociálního bydlení.
- Fungující systém prevence bezdomovectví včetně podpory udržení bydlení pro osoby, které byly bez přístřeší a získaly bydlení.
- Zavedení nástrojů umožňujících přechod osob ze situace bezdomovectví (včetně sub standardního bydlení) do bydlení.
- Efektivnější využívání stávajících nástrojů dávkových systémů.
- Posílení koordinační a plánovací role obce s rozšířenou působností ve vztahu k osobám v nepříznivé sociální situaci spojené s bydlením a vytvoření podpůrných nástrojů k jejímu naplnění.⁶

Jak jsem již výše uvedla, v rámci české legislativy neexistuje přesné vymezení pojmu bezdomovectví. Můžeme si jej pro rozdělit do několika kategorií.

2.1. Kategorie bezdomovectví

V další části se zmíním o rozčlenění bezdomovectví do několika kategorií. Rozdělení fenoménu bezdomovectví bude vycházet ze skutečnosti, jak bezdomovectví vnímá veřejnost. Další pohled je dle délky pobytu bezdomovce na ulici a poslední dělení je dle příčiny vzniku bezdomovectví.

1.1.1 Kategorizace podle vnímání veřejnosti

Široká veřejnost vnímá lidi bez přístřeší především dle jejich vzhledu a jejich vnějšího chování. Jedná se o dělení sice velmi povrchní, ale pro většinu lidí naprosto logické, protože to „na první pohled“ vnímá každý. Je to hledisko pochopitelné pro každého.

⁶ *Koncepce a prevence a řešení problematiky bezdomovectví do roku 2020*. Portál Vlády ČR [online] 2013. Dostupný z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Koncepce-prevence-a-reseni-problematiky-bezdomovectvi-v-CR-do-roku-2020.pdf>

a) Zjevné bezdomovectví

Týká se osob, které jsou nejviditelnější. - osoby žijící na ulicích, na nádražích. Jsou to ti, kteří vyhledávají ubytování v zimních noclehárnách, azylových domech, v noclehárnách zřizovaných městy nebo charitativními organizacemi. Tyto osoby ztrácejí vazby se svými rodinami, u veřejnosti vyvolávají pocity bezradnosti.⁷

b) Skryté bezdomovectví

Lidé bez přístřeší, kteří se z nějakého jim známého důvodu neobracejí na veřejné či charitativní služby, aby našli nocleh. Počet těchto osob může být značný hlavně v regionech, kde je nabídka služeb nedostačující. Tito lidé bydlí ve squatech, přespávají ve sklepích, domech určených k demolici, ve starých automobilech, kontejnerech, výměnících, ve stanech, v zemljankách, v kanálech, v lesích, v nejlepším případě přespávají u známých.⁸

c) Potencionální bezdomovectví

Osoby, jejichž potřeby jsou úřadům buď neznámé, nebo známe jen částečně. Není vždy jednoduché určit přesně rozdíl mezi podmínkami života bezdomovců, kteří se obracejí na provozovatele ubytoven, a těch osob, které žijí v nejistých podmínkách nájemních bytů, které nevyhovují nárokům zdravého bydlení (domy určeny k demolici, holobyty apod.). Do této skupiny řadíme i osoby, které čekají na propuštění z různých ústavů, vězení, na opuštění dětského domova, migranti.⁹

1.1.2 Kategorizace podle doby trvání

Další dělení vychází délky trvání pobytu těchto osob na ulici. Toto dělení již není vždy patrné na první pohled, ale vychází z dlouhodobější práce mezi touto skupinou lidí. Toto

7 Bezdomovectví – charakteristika, [online] NICM., [cit.4.6.2018] Dostupné z: <http://www.nicm.cz/bezdomovectvi-charakteristika>

8 Bezdomovectví – charakteristika, [online] NICM., [cit.4.6.2018] Dostupné z: <http://www.nicm.cz/bezdomovectvi-charakteristika>

9 Bezdomovectví – charakteristika, [online] NICM., [cit.4.6.2018] Dostupné z: <http://www.nicm.cz/bezdomovectvi-charakteristika>

hledisko je mnohem důležitější, protože má mnohem, hlubší dopad na psychiku lidí bez přístřeší, než to, kde a jak žijí na ulici.

a) *Krátkodobé bezdomovectví*

Jedná se o osoby bez přístřeší, které stráví bez dostatečného přístřeší maximálně dobu jednoho roku.

b) *Střednědobé bezdomovectví*

Týká se osob bez přístřeší, které stráví bez dostatečného přístřeší od jednoho roku do pěti let.

c) *Dlouhodobé bezdomovectví*

Týká se osob bez přístřeší, které stráví bez dostatečného přístřeší nad pět let.

1.1.3 Kategorizace podle trajektorií

Další rozdělení fenoménu bezdomovectví vychází z jeho příčin. Toto hledisko se jeví jako nejdůležitější při mapování problému bezdomovectví, protože zde je největší prostor pro případnou prevenci. Chceme-li pomoci lidem bez přístřeší, tak se jeví jako málo účinné řešit následky, mnohem účinnější je, když známe příčiny a těm se snažíme ve společnosti předcházet.

a) *Dlouhodobá pohybová křivka bezdomovectví*

Vychází ze startovací životní pozice s nulovým či dokonce „záporným“ sociálním, kulturním i ekonomickým kapitálem daného jedince. Jde o důsledek nerovného přístupu k šancím v naší společnosti a nedokonalé a nedůsledné práce s vlivy, které jej způsobují. Jde odhadem asi o 30 až 40 % všech zjevných a skrytých bezdomovců v ČR. Vstup do bezdomovství touto trajektorií je příznačný spíše pro mladší osoby, osoby vyrůstající mimo rodinu, osoby s nejnižším vzděláním a kvalifikací, osoby „rodící se do exkludované situace“.¹⁰ Tyto osoby, které se narodí např. ve vyloučených lokalitách, mají prakticky předem zavřené dveře se včlenit do většinové společnosti.

¹⁰ Souhrnný materiál pro tvorbu Koncepce práce s bezdomovci v ČR do roku 2020. [online]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/33905/Souhrnný_materiál_pro_tvorbu_Koncepce_práce_s_bezdomovci_v_CR_na_období_do_roku_2020.pdf

b) Krátkodobá pohybová křivka bezdomovectví

Je založena na shluku vlivů, které mohou poměrně rychle vést k bezdomovství. Typické je spojení zadlužení, dlouhodobé nezaměstnanosti, zdravotních potíží, vysokých mandatorních nákladů na chod domácnosti, hledání řešení prostřednictvím dalších dluhů či útěku od řešení v kompenzacích (alkohol, gamblerství, drobné trestné činy, apod.), které ústí v rozpad rodiny a vyloučení aktéra z domácnosti do situace bezdomovství. Jde o zástupce všech vzdělanostních skupin, s vyšším podílem v nižších patrech vzdělání a kvalifikace. Častěji jsou to muži (ale podíl žen roste!), obvykle mimo manželství, ale většinou jde o rodiče. U seniorů je situace jednodušší a je spojena s kombinací neschopnosti pokrýt nezbytné (mandatorní) životní náklady, protože na ně příjmy nestačí, s osaměním a často s nemožností vyměnit dosavadní byt za menší. Tato skupina představuje více než polovinu bezdomovců a jejich podíl roste. Jejich situace je provázena hlubokým pocitem zoufalství a viny za způsobenou situaci, beznadějí a bezperspektivností. A také bezradností v hledání možností řešení: jak se dostat z této situace, když jejich dosavadní (vlastně obvyklý) způsob života vedl k takové katastrofě?¹¹

c) Zdravotní pohybová křivka bezdomovectví

Je naplňována lidmi, kteří mají zdravotní indispozice pro to, aby mohli zvládnout obvyklé způsoby životního stylu a soužití s lidmi v dané společnosti. Často tyto indispozice nejsou diagnostikovány, nebo dokonce na ně není diagnóza (např. neschopnost sociální adaptace). Nejčastěji jde o psychické poruchy. Jejich podíl při vstupu do situace bez domova je kolem 10 %, s délkou život v bezdomovství ale tento podíl výrazně roste.¹²

d) Volní pohybová křivka bezdomovectví

Je ve vyspělých zemích poměrně běžná a soustavně roste, je bezdomovství volbou. Bezdomovství z vlastního rozhodnutí, je u nás dosud vzácné, přesto uvádíme i tuto

11 *Souhrnný materiál pro tvorbu Koncepce práce s bezdomovci v ČR do roku 2020.* [online]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/33905/Souhrnný_materiál_pro_tvorbu_Koncepce_práce_s_bezdomovci_v_CR_na_období_do_roku_2020.pdf

12 *Souhrnný materiál pro tvorbu Koncepce práce s bezdomovci v ČR do roku 2020.* [online]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/33905/Souhrnný_materiál_pro_tvorbu_Koncepce_práce_s_bezdomovci_v_CR_na_období_do_roku_2020.pdf

trajektorii. Ukazuje se, že souhlas se životním stylem většiny není pro mnohé mladé lidi příliš přitažlivý ani v této zemi. Takže nelze vyloučit, že i tento typ vzniku bezdomovství u nás bude růst.¹³

2.2. Příčiny bezdomovectví a jeho faktory

Příčin bezdomovectví jsem se již dotkla, ale bych se je pokusila objasnit blíže. Příčin je určitě spousta a někdy se těch příčin nasčítá více, jindy méně. Každá osoba bez přístřeší má svůj jedinečný příběh, i když příčiny bezdomovectví se u některých osob bez přístřeší budou shodovat. Současné poznatky upozorňují na to, že propad do bezdomovectví téměř nikdy nemá jednu příčinu, důvody pro vznik bezdomovectví jsou velmi individuální, v čase proměnlivé a na začátku leckdy jen obtížně identifikovatelné.¹⁴ Podle PhDr. Markéty Štěchové: „Nejčastěji zjišťovanou příčinou bezdomovectví však bývá ztráta zaměstnání. Člověk, který ztratí práci, často bez vlastního zavinění, začne pochybovat o svých schopnostech, ztrácí sebeúctu. Společně s nedostatkem financí a problémy se sehnáním nového místa se situace komplikuje a často vede k negativním změnám v jeho osobnosti a následně i v životním stylu.“¹⁵ Dále ve svém článku PhDr. Štěchová uvádí jako příčiny rozvod, neplacení nájemného, ztráta zaměstnání s ubytovnou a návrat z vězení.¹⁶ Dále se ve stejném článku PhDr. Štěchové můžeme dočíst o kuriozních případech osob bez přístřeší:

- osoba bez přístřeší byt má, ale pronajímá ho, protože nemá na nájem
- osoba bez přístřeší byt prodala, protože potřebovala peníze na alkohol, drogy, gamblerství

13 *Souhrnný materiál pro tvorbu Koncepce práce s bezdomovci v ČR do roku 2020.* [online]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/33905/Souhrnny_material_pro_tvorbu_Koncepce_prace_s_bezdomovci_v_CR_na_obdobi_do_roku_2020.pdf

14 *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020.* Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Koncepce-prevence-a-reseni-problematiky-bezdomovectvi-v-CR-do-roku-2020.pdf>

15 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy.* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

16 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy.* Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

- osoba bez přístřeší byt „vybydlela“
- byt byl přepsán na jiného rodinného příslušníka osoby bez přístřeší, který osobu bez přístřeší z bytu „vyhodil“, nebo tento byt prodal
- dalšími důvody, proč se někdo stal osobou bez přístřeší jsou: vyhození z podnájmu, nesplacení hypotéky, při povodních se stal dům neobyvatelným, odchod z dětského domova, pěstounské péče.¹⁷

Dalšími příčinami bezdomovectví si rozdělíme podle PhDr. Štěchové na vnější faktory a vnitřní faktory.

1.1.4 Vnější faktory

Uvedu zde, vnější faktory, které zapříčiňují bezdomovectví pod PhDr. Štěchové. K vnějším (strukturálním, institucionálním) faktorům patří v širším slova smyslu celková sociálně-ekonomicko-politická situace, včetně politiky zaměstnanosti a bytové politiky, a celkové společenské klima, včetně např. vztahu občanů k marginalizovaným skupinám. V užším slova smyslu bývají mezi objektivní faktory podílející se na tomto jevu zahrnovány zejména nefunkční rodinné zázemí, rozpad rodiny a násilí v rodině.¹⁸

1.1.5 Vnitřní faktory

K faktorům vnitřním (osobnostním a vztahovým) patří celková sociální a osobnostní situace konkrétní osoby. Stručně řečeno jsou to interpersonální vztahy, struktura osobnosti, dále různé schopnosti a dovednosti a duševní či tělesné danosti, příp. poruchy a choroby. Mezi subjektivní faktory bývají někdy řazeny negativní morální vlastnosti, jako je nezájem o práci, alkoholismus, toxikománie a další závislosti.¹⁹

Podle PhDr. Štěchové se tyto faktory navzájem prolínají a úzce spolu souvisejí. Je možno konstatovat, že objektivní (vnější) faktory ovlivňují formu bezdomovectví, zatímco

17 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

18 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

19 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

subjektivní (vnitřní) faktory ovlivňují šanci jedince na návrat zpět do společnosti, přičemž hranice mezi těmito skupinami faktorů nejsou vždy jednoznačné. Jedná se o komplexní fenomén, faktory se vzájemně ovlivňují, spolupůsobí všechny typy v nejrůznějších kombinacích a intenzitě. Je možno považovat za prokázané, že souběžný výskyt několika uvedených faktorů nebezpečí výskytu bezdomovectví zvyšuje, a tak vzniká ohrožující spirála problémů.²⁰

2.3. Teorie příčin bezdomovectví

Další příčiny bezdomovectví zde uvedu podle Martiny Mikeszové a Martina Luxe. Vycházejí z teorií, které uveřejnili Drake, Neale a Plaece. Příčiny bezdomovectví rozlišují podle dvou teorií. První teorie zdůrazňuje vliv strukturálních faktorů, tudíž je bezdomovství vnímáno jako důsledek makroekonomických či strukturálních podmínek, jako jsou chudoba, nezaměstnanost, nedostatek dostupného bydlení, redukce sociálních práv a vzrůstající fragmentizace rodiny.²¹

Druhá teorie za příčiny považuje individuální faktory jako poruchy osobnosti, mentální postižení, zranitelnost, závislost a vlastní chování. Vysvětlení bezdomovství jako následku individuálního jednání má také dvě roviny. První přístup věří, že lidé jsou odpovědní za své bezdomovství. Tento pohled převládá do šedesátých let 19. století. Druhý přístup zdůrazňuje, že lidé se stávají bezdomovci vlivem osobních propadů a vlastních nedostatků, za které však nejsou plně odpovědní.²²

1.1.6 Bezdomovectví a závislosti

Budu vycházet ze dvou pramenů jedním z nich bude kniha *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí* a druhá kniha bude První mezinárodní konference o

20 *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

21 *Standardy bydlení ...* Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2003-. ISBN 978-80-7330-213-9 s.60

22 *Standardy bydlení ...* Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2003-. ISBN 978-80-7330-213-9 s.60

bezdomovectví v Praze 2008. Z druhé knihy budu citovat PhDr. Štěchovou, která na této konferenci vystoupila s příspěvkem *Bezdomovectví a bezdomovci z pohledu kriminologie*.

Podle Vágnerové uvádí v této souvislosti pět životních příběhů, které souvisejí se závislostmi a bezdomovectvím.²³ Nebudu zde uvádět příběhy jen zde vytyčím společné jmenovatele. Z pěti příběhů tři z nich stále žijí na ulici, o jednom z nich se dál nic neví. Jeden z těchto příběhů žije v azylovém domě. Čtyři z nich berou drogy, jeden z nich užívá jen alkohol. Čtyři z nich přišli o zaměstnání v důsledku absencí způsobených užíváním jedné z výše popisovaných návykových látek. Jen jeden z nich má dobrý vztah se svou rodinou, která by ho byla ochotná přijmout zpět, pokud by omezil užívání alkoholu, což zatím nechce. Dva z těchto případů mají dluhy. Z toho mi vyplývá, že společnými jmenovali zde není jen užívání návykové látky, ale i ztráta zaměstnání, dluhy, ztráta bydlení. Podle mého názoru nejdůležitějším krokem pro tyto jedince by bylo vyléčení se ze závislosti, motivace a poté řešení zaměstnání.²⁴

Budu vycházet z výzkumu provedeným PhDr. Štěchovou, který je prezentovaný v knize první mezinárodní konference o bezdomovectví v Praze 2008. V rámci tohoto výzkumu bylo zjištěno, že osoby bez přístřeší jsou nejčastěji závislí na kouření a alkoholu, mnozí z nich mají závislosti kombinované. Z příznačných závislostí jednoznačně dominuje kouření. Pak se zde objevují varianty kouření plus drogy nebo kouření plus gamblerství. Závislost na drogách u osob bez přístřeší žijících v azylovém domě nebyla zjištěna. Pravděpodobně je tomu tak, že osoby závislé na drogách mají problém se získáním ubytování v těchto zařízeních.²⁵

Uvedu zde podmínky, za kterých nelze poskytnout ubytování v azylové domě Slezské diakonie:

1. Nelze ubytovat osoby bez přístřeší, které nespádají do cílové skupiny.

²³ VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622095.s.62

²⁴ VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622095. s.62-63

²⁵ Mezinárodní konference o bezdomovectví v Praze ...: sborník účastnických příspěvků. Praha: Městské centrum sociálních služeb, 2008-. ISBN 9788025427439. s. 75

2. Osobám, které chtějí pobytem v azylovém domě řešit pouze svou ztrátu bydlení a nechtějí spolupracovat na řešení své nepříznivé sociální situace.
3. Jedná o osoby, které z důvodu zdravotního stavu potřebují poskytnutí ústavní péče ve zdravotnickém zařízení.
4. Osoby, které trpí akutní infekční nemocí (např. žloutenka, tuberkulóza, svrab).
5. Osobám, které by z důvodu duševní poruchy závažným způsobem narušovaly kolektivní soužití.
6. Osobám, které jsou nevidomé, neslyšící anebo mají kombinaci těchto postižení a v důsledku toho nejsou schopny komunikovat a nebo nejsou soběstačné v základních životních úkonech.
7. Osobám, které mají vypovězenou smlouvu o poskytnutí služby Azylového domu z důvodu porušení povinností a ustanovení Domovního řádu azylového domu uvedených ve smlouvě o poskytnutí služby Azylové domu (nemohou užívat službu max.po dobu 6 měsíců od vypovězení smlouvy).²⁶

1.1.7 Bezdomovectví a trestná činnost

Život na ulici provází mnoho problémů, mezi další se řadí trestná činnost, jak páchána osobami bez přístřeší, tak páchána na nich. Problémem trestných činů spáchaných na osobách bez přístřeší je ten, že osoba bez přístřeší trestný čin často neohlásí na policii.

a) Osoby bez přístřeší jako pachatelé trestných činů

K páchání trestného činu vede osoby bez přístřeší především hmotná nouze, ale samozřejmě není pravidlem, že každá osoba bez přístřeší musí nutně být pachatelem trestného činu, či již byla ve vězení. Je třeba si dále uvědomit, že bezdomovectví je samo o sobě extrémní izolací od běžné společnosti, rodiny, přátel, pracoviště, je to přerušování až ztráta kontaktu s bývalým životem a jeho hodnotami. Aby člověk neztratil sebeúctu, začne se stýkat s lidmi na své úrovni, zde se nemusí stydět za svůj pád na společenské dno.²⁷ Podle

26 Stránky Slezské diakonie [online] [cit.14.7.2019] Dostupné z: <http://www.slezskadiakonie.cz/sluzby/lide-bez-domova/sluzby-pro-lidi-bez-domova/centrum69>

27 ŠTĚCHOVÁ, Markéta. *Bezdomovectví a vybrané sociálně patologické jevy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z:

PhDr. Štěchové se dále předpokládá, že v komunitě bezdomovců například víceméně odpadá strach z ostudy ze spáchaného deliktu jako korigující prvek a částečně odpadá i strach z trestu – přes všechna negativa spojená s uvězněním dostanou bezdomovci ve věznici to, co jim akutně nejvíce chybí: střechu nad hlavu a jídlo.²⁸

b) Osoby bez přístřeší jako oběti trestných činů

Nejvíce jsou útoku na svoji osobu vystaveni právě ti, kteří přespávají na veřejných místech (roughsleepers), a právě ti nechtějí a neumějí se přizpůsobit jakýmkoli pravidlům.²⁹ Budu vycházet z výzkumu PhDr. Štěchové. „Prostřednictvím sondy bylo zjištěno, že bezdomovci žijící v době výzkumu v azylových domech jsou skutečně velmi častým terčem různých kriminálních útoků. Téměř pětina se stala v období svého bezdomovectví obětí trestného činu nebo přestupku jednou a další pětina opakovaně. Napadeno bylo celkem 61 (38,8 %) zkoumaných jedinců. Z nich 27 (44 %) osob případ oznámilo policii a 19 (31 %) osob záležitost oznámilo pouze v některých případech. 15 (25 %) postižených případ nenahlásilo vůbec. K těmto výsledkům je nutno podotknout, že tzv. roughsleepers jsou nejspíše oběťmi různých útoků častěji než obyvatelé azylových domů. V 31 případech (tj. 50,8 %) se policie případem zabývala, v druhé polovině případů nikoliv. Vzhledem k tomu, že nejsou k dispozici další relevantní údaje (zejména druh trestného činu), není možné vyvozovat z údajů tvrzení týkající se práce policie další závěry (neboť jedna osoba se mohla stát obětí více trestných činů).“³⁰

[file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20(1).pdf)

28 ŠTĚCHOVÁ, Markéta. *Bezdomovectví a vybrané sociálně pateologické jevy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: [file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20(1).pdf)

29 ŠTĚCHOVÁ, Markéta. *Bezdomovectví a vybrané sociálně pateologické jevy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: [file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20(1).pdf)

30 ŠTĚCHOVÁ, Markéta. *Bezdomovectví a vybrané sociálně pateologické jevy*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z:

1.1.8 Bezdomovectví a zaměstnání

V této části své práci budu opět citovat z knihy Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí a posléze i z dokumentu Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020. Poté zde představím pro mě zajímavé sociální projekty, které pomáhají osobám bez přístřeší získat práci či výdělek.

V knize Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí jsou uvedeny tři příklady mladých lidí, kteří mají jeden společný jmenovatel. Ani jeden v zaměstnání nevydržel déle než dva měsíce. Důvody k odchodu ze zaměstnání byli nezvládnání práce, nebaví mne tato práce, když doma dostanu najíst a nějaké peníze, proč chodit do práce.³¹ Můžeme si zde položit spousty otázek, proč nechtějí pracovat nebo proč nevydrží v práci. Ani na jednu z těchto otázek si pravděpodobně neodpovíme tak, abychom našli univerzální řešení pro všechny mladé nezaměstnané osoby bez přístřeší. (Jediné, co mne zde napadá je, jak správně tyto mladé lidi namotivovat, aby šli do práce.)

Dalším velkým problémem osob bez přístřeší, co jim brání si sehnat práci je, že nejsou ochotni jít pracovat. Podle Vágnerové, Marka a Csémy jejich profesní kariéru narušuje i pobyt ve výkonu trestu. Často jde o jedince se základním vzděláním, bez profesní kvalifikace. Lidé, kteří mají nějakou profesní kvalifikaci, se lépe uplatní a vydrží pracovat delší dobu. Úroveň vzdělání ovlivní i motivaci k práci, avšak může se stát, že ani kvalifikovaní lidé nebudou ochotni pracovat.³²

Uvedu zde rozdělení lidí ve středním věku podle Vágnerové, Marka a Csémy jak dlouho pracovali před propadem na ulici.

1. Jednu z nich tvoří lidé, kteří neměli profesní kvalifikaci, nebyli ochotni pracovat a chyběly jim pracovní návyky.

[file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Esty%20a%20%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1n/Downloads/Stechov%C3%A1-Bezdomovci%20(1).pdf)

31 VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622095. s.63-64

32 VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku: příčiny, souvislosti a perspektivy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-4054-9. s.50

2. Další skupinu tvoří většina současných bezdomovců, která alespoň na začátku pracovala, i když jejich pracovní kariéra byla různá.
3. Tuto skupinu tvoří jedinci, kteří žijí nyní na ulici, prošli v minulosti mnoha zaměstnáními, ale nikde dlouho nevydrželi. Důvody ke střídání práce byli různé, buď práci nezvládali, nebavila je, nebo je zaměstnavatel propustil.
4. Poslední skupinu tvoří jedinci, kteří ztratili práci kvůli zhoršení zdravotního stavu.³³

33 VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku: příčiny, souvislosti a perspektivy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-4054-9. s.51-58

3. Bezdomovectví v číslech

Život na ulici ovlivňuje celou osobu, jak psychicky, tak fyzicky a co je možná nejhorší po sociální stránce. Člověk, který žije na ulici dlouho již nemá chuť ani iniciativu se vrátit do tzv. „normálního života“. Ráda bych zde uvedla čísla, které uveřejnila organizace pomáhající osobám bez přístřeší Naděje.

3.1. Bezdomovectví v číslech od organizace Naděje

V roce 2018 bylo v pražské naději 2320 osob bez přístřeší, které využili služeb Naděje anonymně. Další číslo 700 hovoří o osobách bez přístřeší, které vyhledali naše služby poprvé. Z těchto čísel vyplývá, že 514 (22, 16 %) je z toho žen a další 236 (10, 17 %) je osob starších 65 let.³⁴

V dalších číslech se hovoří o sčítání osob bez přístřeší. V celé České republice v roce 2012 bylo odhadem 30 000 osob bez přístřeší. Konkrétně k Praze máme dvě sčítání, která nám vyšla, že v roce 2004 bylo zde 3096 osob bez přístřeší, ale však v roce 2010 již 3953

34 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 1.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34&Texty_page=4

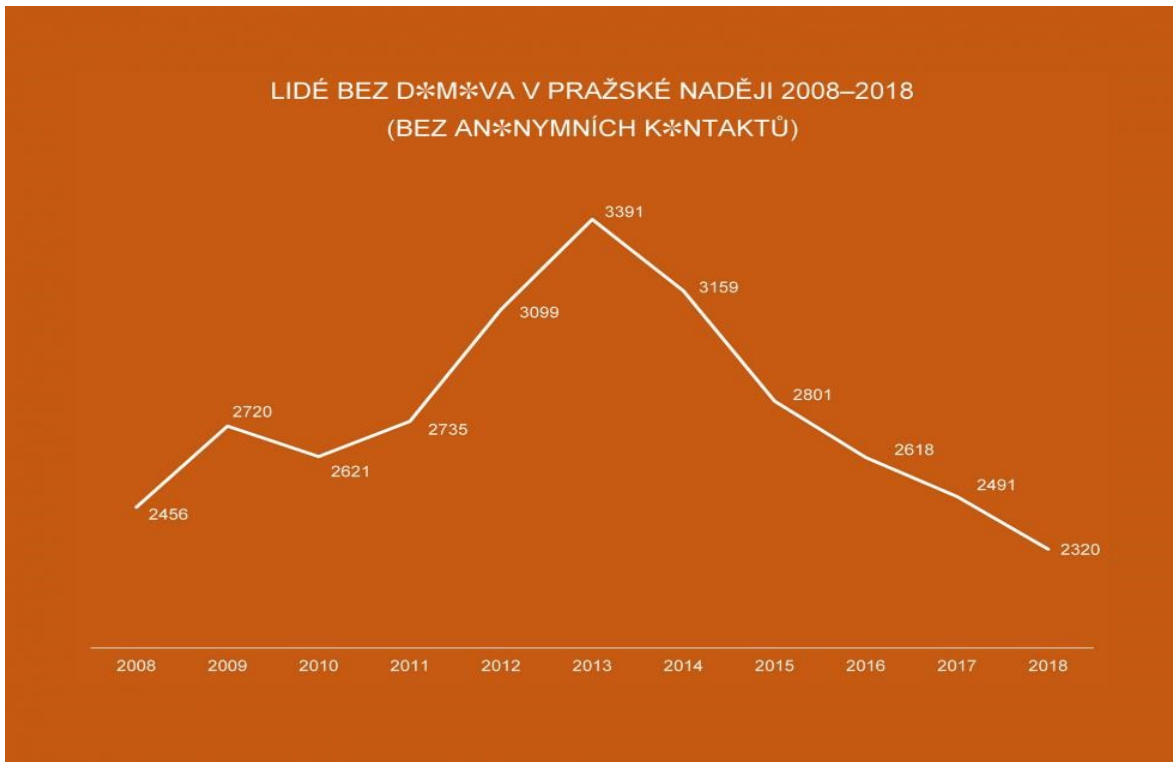
osob bez přístřeší. Počet lůžek v azylových domech a noclehárnách vystačí pouze jen pro 40 %.³⁵

Další číslo hovoří o počtu osob bez přístřeší, které se pohybovali v pražských nadějích od roku 2008 – 2018. „Počet do jisté míry kopíruje vývoj nezaměstnanosti – kulminuje v roce 2013, kdy je nezaměstnanost 8,17 %, v roce 2018 je nezaměstnanost na 3,07 %, tudíž klesá i naše křivka. V roce 2013 pracovalo naše největší denní centrum na hranicích možností: průměrná denní návštěvnost byla 314 lidí, každý den přicházeli v průměru tři noví lidé bez domova. V současné době se počty vracejí na hodnoty před rokem 2008.“³⁶

35 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 2.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34&Texty_page=4

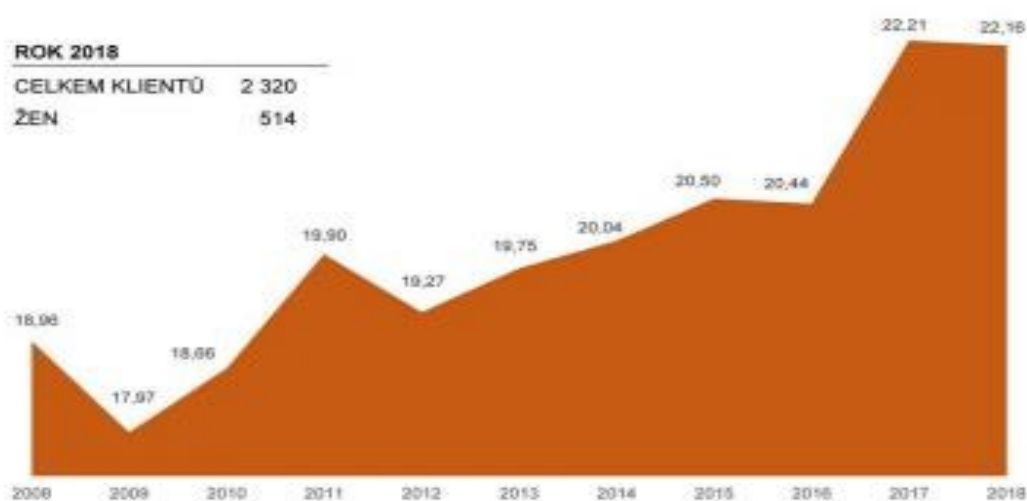
36 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 3.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34&Texty_page=3

V dalším grafu, které uveřejnila Naděje se týká nárustu žen, které se stávají osobami bez přístřeší. Uvedu zde dvě čísla plynoucí z tohoto grafu. V roce 2008 bylo 18,96 % žen mezi osobami bez přístřeší. V roce 2018 je to již 22,16 % žen mezi osobami bez přístřeší. Ráda bych zde zmínila to, že ženy prožívají ztrátu střechy nad hlavou jinak než muži. I vzhledem k tomu, že počet žen mezi osobami bez přístřeší vzrostl stále platí, že mužů je mezi osobami bez přístřeší víc.³⁷

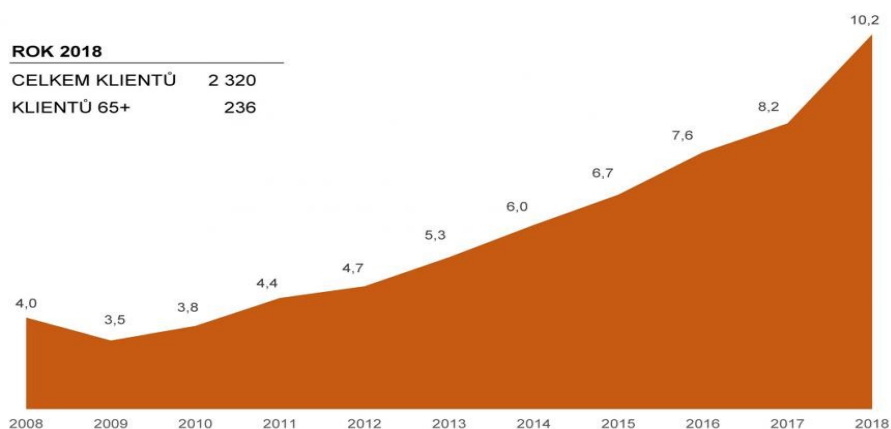
³⁷ Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 4.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34&Texty_page=2

ZASTUPENÍ ŽEN V PRACENTECH

Další graf, který uveřejnila Naděje se týká nárůstu osob starších 65 let, které jsou osobami bez příštřeší. Uvedu zde dvě čísla plynoucí z tohoto grafu. V roce 2008 bylo 4,0 % osob starších 65 let mezi osobami bez příštřeší. V roce 2018 to bylo již 10,2 % osob starších 65 let mezi osobami bez příštřeší.³⁸

ZASTUPENÍ KLIENTŮ VE VĚKU 65+ V PRACENTECH

38 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 5.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34

Další čísla budou spíše odhady terénních pracovníků pražské Naděje. Tyto odhady se týkají pouze roku 2018 a pouze Prahy. Terénní pracovníci odhadují, že v Praze na ulicích přespává 1 200 lidí. Další odhad terénních pracovníků se týká míst, kde osoby bez přístřeší přespávají mělo by to být celkem 472 míst. Terénní pracovníci v roce 2018 učinili 39 161 kontaktů s osobami bez přístřeší přímo na ulici. Další číslo se týká toho, když terénní pracovník doprovázel osobu bez přístřeší do nemocnice nebo sociální služby bylo těchto doprovodů v roce 2008 učeněno celkem 283.³⁹

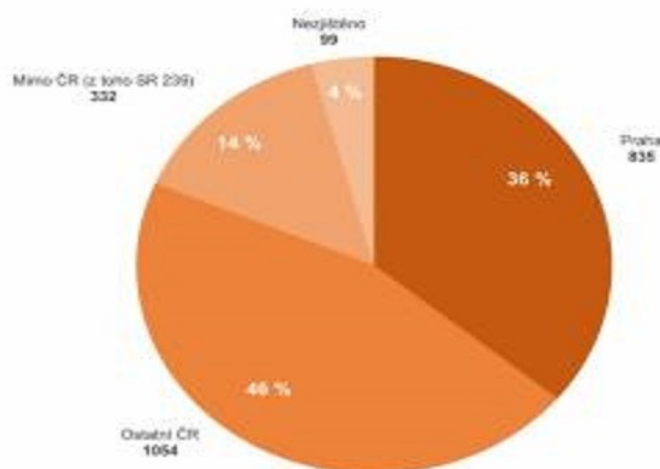

V dalším grafu se zaměříme na poskytování služeb osobám bez přístřeší dle bydliště pro rok 2018. Graf vychází z počtu 2320 osob bez přístřeší. Z toho bylo osob bez přístřeší, které mají bydliště v Praze zjištěno 835 (36 %). Další údaj se týká osob bez přístřeší, které mají bydliště jinde v České republice těch bylo zjištěno 1054 (46 %). Další údaj se týká osob bez přístřeší, které mají bydliště v zahraničí těch bylo zjištěno 332 (14 %) z toho tvoří 239 osob bez přístřeší, které mají bydliště v Slovenské republice. Poslední údaj se týká osob bez přístřeší, u kterých nebylo zjištěno, kde mají své bydliště a těch bylo zjištěno 99 (4 %).⁴⁰

39 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 6.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34

40 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 7.díl. [online] [cit. 21.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?alias=archiv_zpravodajstvi&id=34

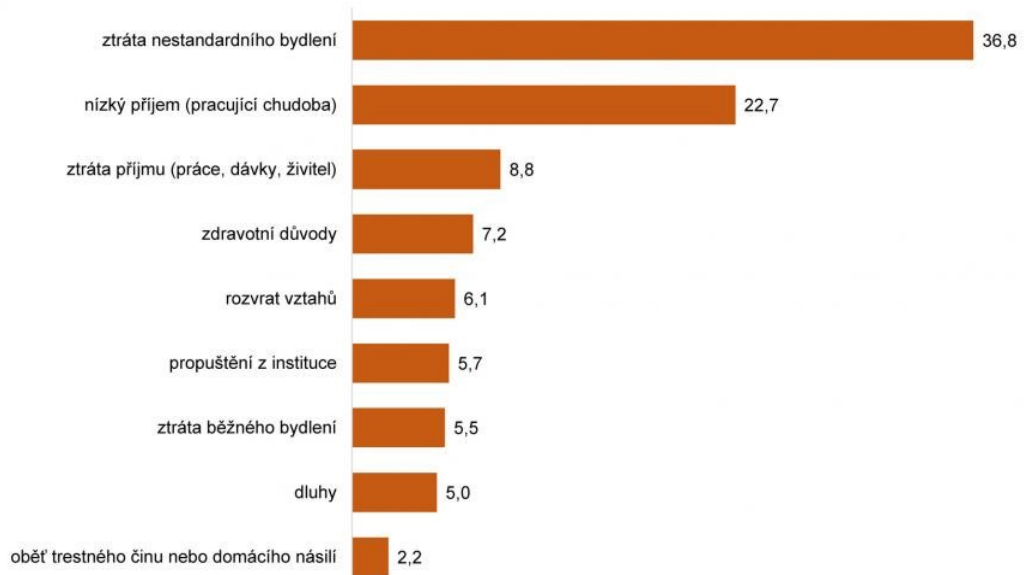
PŮDLE BYDLIŠTĚ (2 320 KLIENTŮ V ROKU 2018)

Z dalšího grafu od Naděje vyplývají současné příčiny bezdomovectví. Graf bude vycházet z roku 2018, jako předchozí grafy. Jako nejčastější příčinu zde osoby bez přístřeší uvádějí ztráta nestandardního bydlení (36, 8 %). Dalším problémem je narůstající pracující chudoba nízký příjem (22, 7 %) uvádí osoby bez přístřeší jako druhý důvod. Třetím důvodem ztráta příjmu (práce, dávky, živitel) (8, 8 %). Čtvrtým důvodem jsou zdravotní důvody (7, 2 %). Pátým důvodem je rozvrat vztahů (6, 1 %). Šestým důvodem je propuštění z instituce (5, 7 %). Sedmým důvodem je ztráta běžného bydlení (5, 5 %). Osmým důvodem jsou dluhy (5, 0 %). Devátým důvodem je oběť trestného činu nebo domácího násilí (2, 2 %).⁴¹

41 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 8.díl. [online] [cit. 24.6.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/archiv_zpravodajstvi?open=11010#article-11010

DŮVODY VYHLEDÁNÍ NADĚJE V PRŮCENTECH

Dalšími čísly, kterými se zabývala Naděje je staří osob bez přístřeší. Největší počet

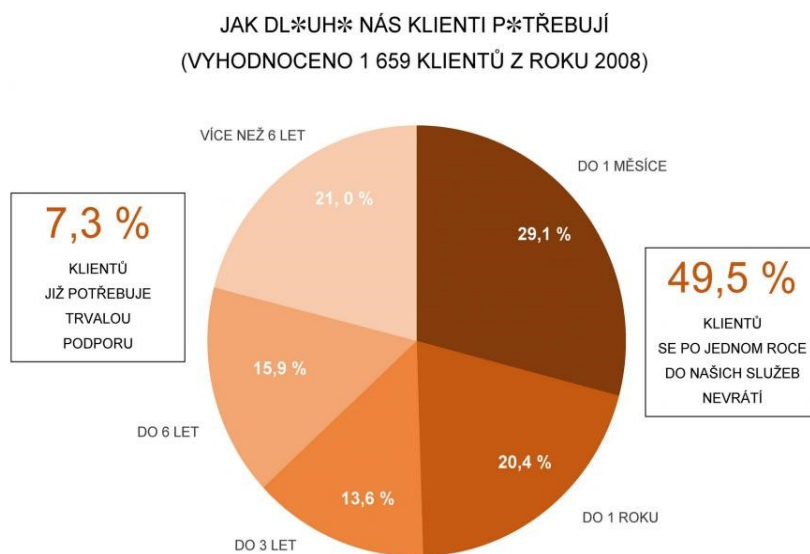

osob bez přístřeší činí muži ve věku 59-69 let, druhé největší číslo se týká osob bez přístřeší, kterým je opět muži ve věku 40-49 let. Třetí největší počet osob bez přístřeší činí muži ve věku 60-69 let. Čtvrtým největším počtem osob bez přístřeší jsou muži ve věku 30-39 let. Patým největším počtem osob bez přístřeší činí muži ve věku 20-29 let. Šestým největším počtem osob bez přístřeší jsou muži ve věku 70 a více let. Sedmým a tím nejmenším číslem tvoří osoby bez přístřeší muži ve věku do 19 let. Co se týče osob bez přístřeší žen, je to tak, že největší počet osob bez přístřeší žen tvoří ve věku 50-59 let. Druhým největším počtem osob bez přístřeší žen jsou dvě věkové kategorie a to ve věku 40-49 a 30-39 let. Čtvrtý největší počet osob bez přístřeší žen jsou opět dvě věkové kategorie a to ve věku 20-29 a 60-69 let. Šestým největším počtem tvoří osob bez přístřeší žen ve věku 70 a více let. Poslední údaj, co se týče osob bez přístřeší žen je ve věku do 19 let.⁴²

Když porovnáme počty osob bez přístřeší je zřejmé, že mužů jakožto osob bez přístřeší je mnohem více, žen jako osob bez přístřeší je mnohem méně, tak jsou i čísla menší a daleko více jich je stejných.

42 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 9.díl. [online] [cit. 4.7.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/archiv_zpravodajstvi?open=11034#article-11034

V dalším seriálu čísla od Naděje se zabývají, jak dlouho potřebují osoby bez přístřeší pomoc společnosti Naděje. Do jednoho měsíce potřebují pomoc Naděje 29,1 % osob bez přístřeší. Více než šest let potřebují pomoc Naděje 21,0 % osob bez přístřeší. Do jednoho roku potřebují pomoc Naděje 20,4 % osob bez přístřeší. Do šesti let potřebují pomoc Naděje 15,9 % osob bez přístřeší. Do tří let potřebují pomoc Naděje 13,6 % osob bez přístřeší. Z těchto čísel nám

vyplývá, že 7,3 % osob bez přístřeší potřebují trvalou podporu. Dalším číslem je, že 49,5 % osob bez přístřeší se po jednom roce do našich služeb již nevrátí.⁴³

3.2. Český statistický úřad a sčítání osob bez přístřeší

Další údaje, které bych zde ráda uvedla budou vycházet z Českého statistického úřadu, které ve spolupráci se Sdružením azylových domů v ČR a Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR v rámci sčítání lidu v celé zemi zmapovat život bezdomovců.⁴⁴ „ČSÚ získal sčítací komisaře z řad zaměstnanců azylových domů a ti se se svými klienty pokusili vyplnit na sčítací list osoby všechny informace, které byl daný člověk schopen dát dohromady. Sčítalo se

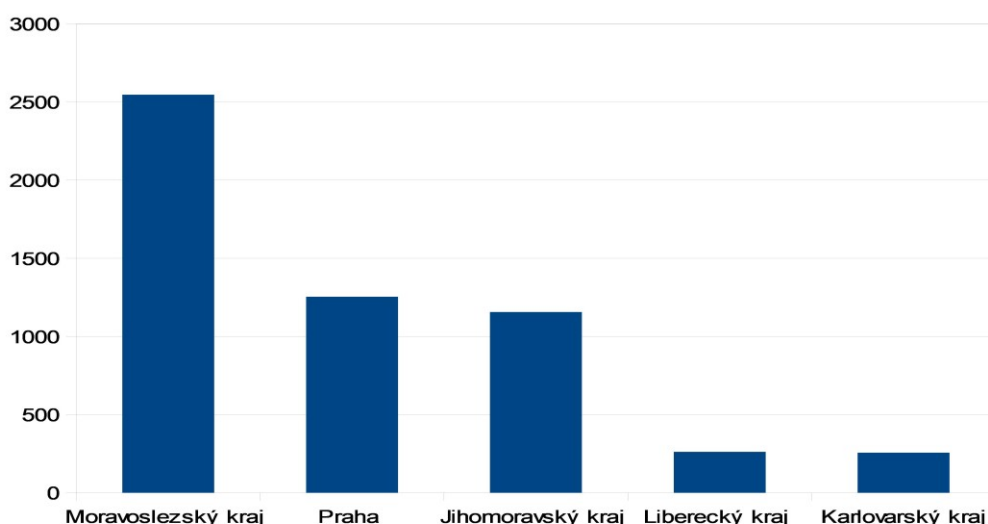
43 Stránky Naděje, sekce aktuálně seriál čísla 10.díl. [online] [cit. 9.7.2019] Dostupné z: https://www.nadeje.cz/_stranky/index?open=11034&alias=archiv_zpravodajstvi&id=34

44 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_be_zdomovcu

v azylových domech, domech na půli cesty, noclehárnách a v nízkoprahových denních centrech.“⁴⁵ Grafy, které jsou uvedeny pod údaji Českého statistického úřadu jsem tvořila já.

První, čím se Český statistický úřad zabýval bylo to, kde se nachází nejvíce osob bez přístřeší. Výsledky jsou uváděny v počtech osob bez přístřeší. Výsledky dopadly takto, že na prvním místě se nachází Moravoslezský kraj (2 574). Na druhém místě se umístila Praha (1 254). Na třetím místě je Jihomoravský kraj (1 156). Nejméně je osob bez přístřeší v Karlovarském kraji (256) a v Libereckém kraji (262). Komisaři prováděli sčítání s 11 496 osobami bez přístřeší, kteří tak byli označeni dle dané metodiky.⁴⁶

Výskt osob bez přístřeší v ČR

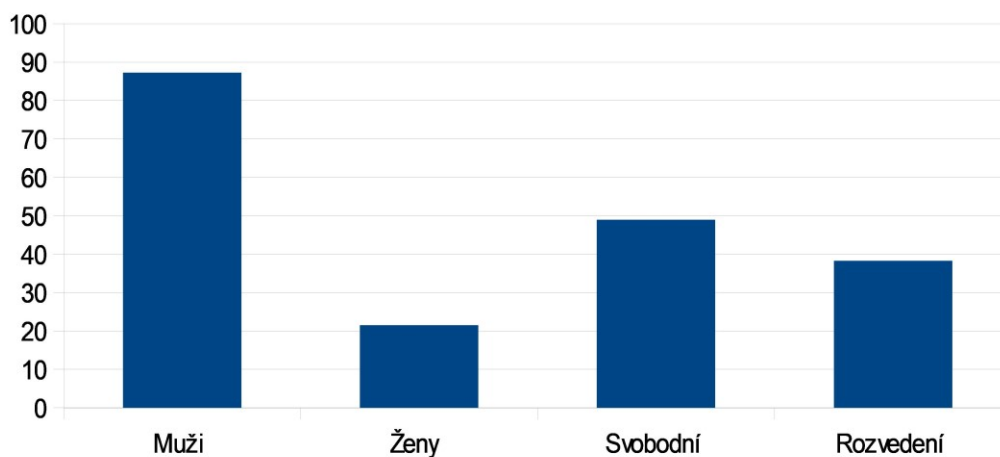
Další, čím se Český statistický úřad zabýval bylo pohlaví, rodinný stav a vzdělání. Muži samozřejmě převládají, žen bylo zjištěno jen 21, 5 %. Většina sčítaných je svobodných 49, 0 % nebo rozvedených 38, 3 %. Z hlediska vzdělání je nejvíce osob bez přístřeší je s výučním listem nebo středoškolským vzděláním bez maturity 47, 2 %. Na druhém místě jsou

45 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu

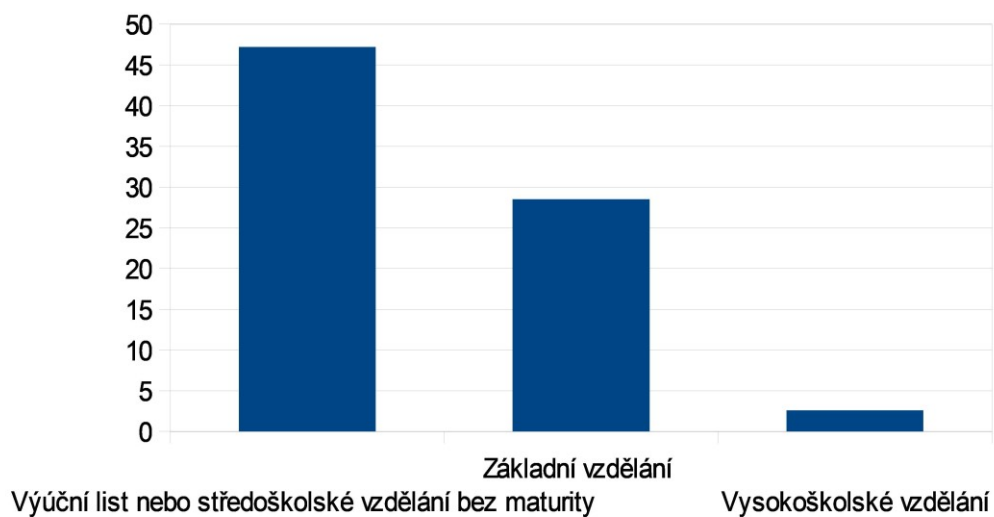
46 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu

osoby bez přístřeší se základním vzděláním 28,5 %. Vysokoškolské vzdělání uvedlo jen 2,6 % osob bez přístřeší.⁴⁷

Osoby bez přístřeší pohlaví a rodinný stav

Osoby bez přístřeší a vzdělání

47 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu

Třetí oblastí, kterou se Český statistický úřad zabýval je otázka víry. Tato otázka je při sčítání dobrovolná. Téměř polovina sčítaných osob bez přístřeší (53 92) na otázku neodpovídala. Z těch osob bez přístřeší, kteří na otázku odpovídali je bez náboženské víry (4 015). Ti, kteří uvedli, že jsou věří (901), tak se nehlásí k žádné církvi nebo náboženské společnosti. Již jen tak pro zajímavost tak 14 osob bez přístřeší uvedlo, že věří v rytíře Jedi.⁴⁸

Osoby bez přístřeší a víra

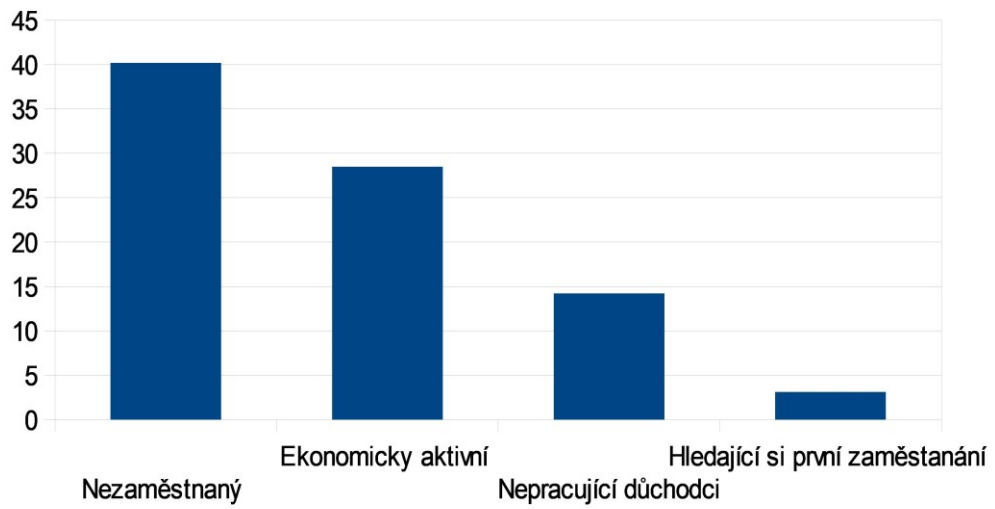

Čtvrtou oblastí a zároveň poslední, kterou se Český statistický úřad zabýval se týkala zaměstnání a ekonomické aktivity. Nejvíce mezi osobami bez přístřeší starších 15 let je nezaměstnaných (40, 2 %). Za zmínění stojí fakt, že z nezaměstnaných osob bez přístřeší hledá stále své první zaměstnání (3, 1 %). Ekonomicky aktivních osob bez přístřeší je 28, 5 %. Nepracujících důchodců mezi osobami bez přístřeší je 14, 2 %. Ze zhruba 4 700 ekonomicky aktivních osob bez přístřeší jich nejvíce působí v těchto odvětvích: ve zpracovatelském průmyslu (výroba motorových vozidel, kovových konstrukcí, hutnictví) 33, 0 %, ve stavebnictví 19, 0 %, v dopravě a skladování 8, 6 %.⁴⁹

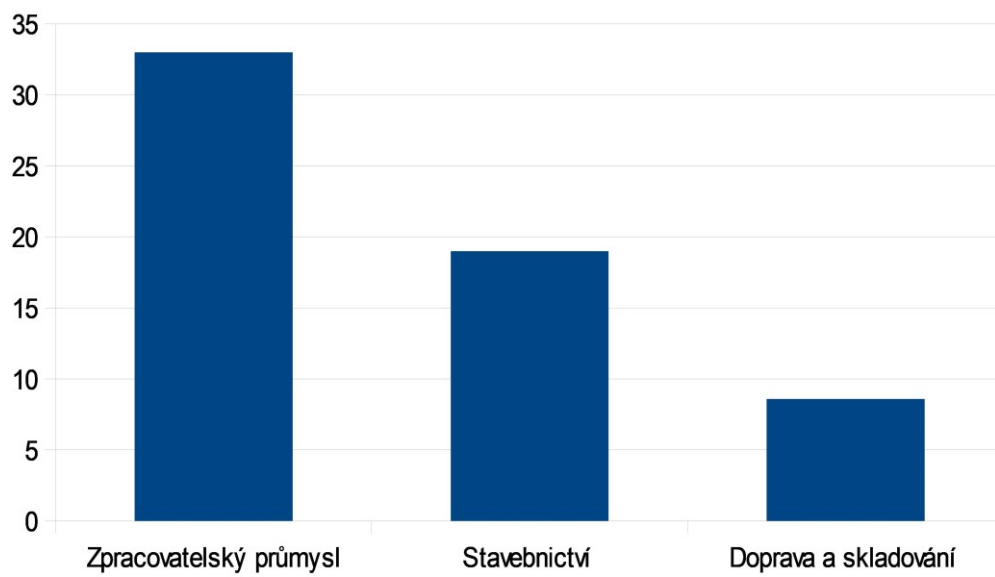
48 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu

49 Stránky Českého statistického úřadu, sekce Tiskové zprávy, článek Výsledky sčítání bezdomovců. [online] [cit.24.6.2019] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu

Osoby bez přístřeší a ekonomika

Osoby bez přístřeší a práce

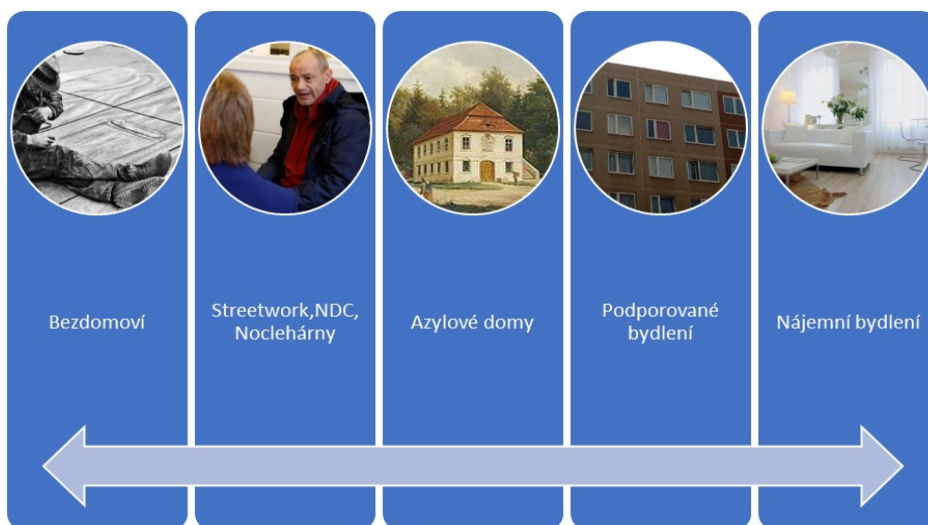

4. Sociální programy Housing Ready a Housing first

V rámci sociální práce existují různé modely, které se snaží umožnit člověku bez domova se dostat z ulice. Terénní sociální pracovníci a jiní pracovníci s osobami bez přístřeší se jej snaží aplikovat do praxe. Vzhledem k tomu, že se pracuje se svobodnými živými bytostmi, jedná se o namáhavou a dlouhodobou činnost, která ne vždy má kladný výsledek. Sociální pracovník musí překonávat frustraci z opakovaných neúspěchů a odmítnutí těchto lidí, kteří jsou sami velmi často zklamáni životem a chybí jim vůle svůj život dát do pořádku. Proto sociální práce často nepřináší přímočarý úspěch hned na poprvé, ale výsledek pomoci může být viditelný až po mnoha letech.

4.1. Program „Housing Ready“

Jedním z vyzkoušených sociálních programů je „Housing Ready“, tedy zajištění sociálního bydlení. V dalších kapitolách tomuto programu budu říkat „postupné bydlení“. V tomto programu sociální pracovník nejprve konfrontován s problémem, kterým je nedostatek sociálních bytů, které brání organizaci dostávat osoby bez přístřeší z azylových domů. Dalším problémem se stávají ubytovny, kam když umístíme osobu bez přístřeší častokrát se nám vrátí zpět kvůli hazardu, dluhům či alkoholismu. Posledním problémem se stává, že nám ty osoby bez přístřeší kolují po azylových domech. Po roční lhůtě, kdy mu končí smlouvy s jedním azylovým domem se přesouvá do druhého a takto stále dokola. Nicméně tato cesta postupného bydlení není pro každého vhodná, protože se po klientech v rámci této cesty zvyšují nároky na jejich osamostatnění. Zde je vidět cesta postupného bydlení.

V prvním kroku se snaží terénní pracovník dostat osobu bez přístřeší do nízkoprahového denní centra, kde se může osoba bez přístřeší umýt, obléct, dostane zde pití a jídlo. Poté se mu v nízkoprahovém denním centru začne věnovat sociální pracovník, který s ním pracuje podle individuálního plánu.

Druhým krokem je, aby osoba bez přístřeší nepřespávala na ulici, ale zaplatila si za nízký poplatek zpravidla to bývá 20 Kč noclehárnu, kde se též může umýt a přespát. Noclehárny se opouštějí nejpozději v sedm hodin ráno.

Třetím krokem je ubytovat osobu bez přístřeší v azylovém domě, což zpravidla bývá krokem nejtěžším, protože v azylovém domě se musejí dodržovat určitá pravidla, ale nejtěžejnějším a obecným pravidlem je, že se zde nesmí pít alkohol ani v azylovém domě přebývat pod vlivem alkoholu. Další pravidla si určuje jednotlivý azylový dům. Za azylový dům osoba bez přístřeší musí platit, je to taková motivace, aby osoby bez přístřeší začali chodit do zaměstnání. Pokud je osoba bez přístřeší mladší 26 let snažíme se jí umístit do domova na půl cesty, kde s osobou bez přístřeší bude též pracovat sociální pracovník jako v azylovém domě.

Čtvrtým krokem by mělo být bydlení s podporou neboli sociální bydlení. Stále je s osobami bez přístřeší v kontaktu sociální pracovník a snaží se naučit orientovat ve styku s úřady, placení nájemného a dalších poplatků.

Posledním pátým krokem by mělo být zajištění samostatného bydlení.

4.2. Program Housing first

Nový projekt „Housing First“ se dá do češtiny přeložit jako „Bydlení především“. Momentálně se v ČR zavádí např. v Praze, ale i v Brně fungoval velmi podobný projekt, o kterém se zmíním později. Dále bud používat český překlad Bydlení především. V této podkapitole budu vycházet z Evropské příručky bydlení především, odkud budu i citovat.

V rámci programu bydlení především se klade důraz na snižování bezdomovectví u lidí, kteří potřebují vysokou míru podpory. Bydlení především je velmi nový program, který hledá nová inovativní řešení v problematice bezdomovectví.⁵⁰ Koncept Bydlení především vyvinul Dr. Sam Tsemberis v USA a nyní je využíván v mnoha evropských zemích.⁵¹

⁵⁰ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva

Program Bydlení především poskytuje intenzivní sociální podporu osobám bez přístřeší, které jsou schopni opustit situaci bezdomovectví. Cílové skupiny, které jsou zapojené do programu Bydlení především jsou osoby bez přístřeší s vážnými duševními onemocněními či psychickými problémy, drogově či alkoholově závislé osoby bez přístřeší a dále osoby bez přístřeší ve špatném zdravotním stavu, s omezujícími chorobami a postiženími.⁵²

Při řešení opakovaného či dlouhodobého bezdomovectví můžeme využít programu Bydlení především, protože se ukazuje, že se jedná o velmi efektivní řešení pro osoby bez přístřeší, kteří nemají sociální podporu tzn. pomoc přátel či rodiny.⁵³

Osobám bez přístřeší poskytuje Bydlení především vysokou míru možnosti volby a kontroly. V rámci Bydlení především jsou klienti aktivně povzbuzováni k minimalizaci škod na zdraví způsobených užíváním drog a alkoholu (přístup harm reduction) a také k léčení, ale není to po nich vyžadováno.⁵⁴

Chci poukázat na výzkum zmíněný v Evropské příručce Bydlení především: „*Výzkumy v USA, Kanadě a Evropě ukazují, že Bydlení především všeobecně ukončuje bezdomovectví u nejméně osmi lidí z deseti.*“⁵⁵

Evropský program Bydlení především využívá osm základních principů. Těchto osm základních principů je úzce založeno na principech Dr.Sama Tsemberse, který je

Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵¹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵² PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵³ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵⁴ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵⁵ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

zakladatelem programu Bydlení především v New Yorku.⁵⁶ Jedná se o těchto osm základních principů:

1. Bydlení je lidské právo
2. Možnost volby a kontroly ze strany uživatelů služeb
3. Oddělení bydlení a podpory
4. Zaměření na zotavení
5. Harm reduction
6. Aktivní zapojení bez donucení
7. Individuální plánování
8. Flexibilní podpora na tak dlouho, jak je potřeba⁵⁷

1.1.9 Bydlení jako lidské právo

Budu citovat z Evropské příručky Bydlení především: „*Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva stanovil právo na bydlení, podle kterého má jedinec právo žít v bezpečí, míru a důstojnosti.*“⁵⁸ Toto právo jedince zahrnuje těchto několik oblastí:

- a) **Právní jistota** – jedná se o to, aby jedinec měl právní ochranu před nuceným vystěhováním, šikanou ze strany pronajímatelů a dalšími aspekty ohrožující stálé bydlení.⁵⁹
- b) **Finanční dostupnost** – pro jedince to znamená, že náklady na bydlení by neměly být tak vysoké, aby se stalo, že zdravotní péče, vzdělání a jídlo stanou nedostupnými.⁶⁰

⁵⁶ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁵⁷ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.20

⁵⁸ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁵⁹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

- c) **Obyvatelnost** – pro jedince to znamená, že byt je v dobrém technickém stavu a poskytuje adekvátní místo k životu a přístřeší.⁶¹
- d) **Vybavenost bytu** – pro jedince to znamená, že byt má použitelnou infrastrukturu pro užívání daného obydlí tzn. možnost likvidaci odpadu, topení a osvětlení, úložné prostory, dřezy, prostory k přípravě a vaření jídla a sanitární zařízení.⁶²
- e) **Fyzickou dostupnost** – pro jedince to znamená, že byt o který žádá bude pro něj dostupný. V rámci tohoto bodu musí být zohledněny podmínky pro osoby s tělesným postižením nebo osoby se život omezující chorobou, tak aby mohli žít samostatně.⁶³
- f) **Umístění** – pro jedince to znamená, že bydlení bude umožňovat přístup k potřebným službám. Potřebnými službami myslím tyto: zdravotní služby, nákupní služby, pracovní příležitosti, možnosti občanské participace a jiné služby. Bydlení by nemělo být umístěno v oblasti, která ohrožuje zdraví.⁶⁴
- g) **Kulturní adekvátnost** – pro jedince to znamená, že bydlení mu umožní žít způsobem, který není v konfliktu s jeho kulturou. Bydlení by mělo dávat možnost vyjádření kulturní identity.⁶⁵

⁶⁰ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶¹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶² PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶³ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶⁴ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶⁵ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

Bydlení především pracuje s filozofií, že bydlení si osoby bez přístřeší nemusí zasloužit ani si nemusí zasloužit v zajištěném bydlení setrávat.⁶⁶ Klienti, kteří využívají služeb Bydlení především budou dodržovat podmínky svého pronájmu či užívání nemovitosti jako jakýkoliv jiný nájemník, ale poskytuje se jim podpora, která pomáhá klientům tyto podmínky plnit. V programu Bydlení především se klade důraz na pravidelný kontakt s terénním pracovníkem. V praxi se jedná z pravidla o každotýdenní schůzku, která zahrnuje kontrolu, zda není jakýkoliv problém s bydlením.⁶⁷ Bydlení především klientům neposkytuje dočasné řešení bydlení, ale poskytuje jim skutečný domov, a to dle definic OSN a ETHOS.⁶⁸

1.1.10 Možnost volby a kontroly pro uživatele služeb

Tento princip Bydlení především je klíčovým principem, který klientovi umožňuje se rozhodovat o tom, jak bude žít a jaké podpůrné služby využije.⁶⁹ Tento princip umožňuje osobám bez přístřeší to, že mají možnost rozhodovat o svých potřebách a jejich naplnění. Těchto několik bodů, které budu zmiňovat jsou inspirovány z Evropské příručky Bydlení především.⁷⁰ V praxi to znamená těchto několik bodů:

- a) U osob bez přístřeší, které potřebují vysokou míru podpory, ale nelze předpokládat, že se budou mít stejné chování a stejné vlastnosti. Stává se, že jejich potřeby nemohou být efektivně naplněny v rámci standardního balíčku

⁶⁶ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶⁷ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶⁸ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.36

⁶⁹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.37

⁷⁰ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.37

služeb, protože zde nedá takový prostor na individuální potřeby, vlastnosti, chování či zkušenosti.

- b) Ukazuje se, že jak nejlépe porozumět potřebám osob bez přístřeší je jim naslouchat a vnímat, jaký druh pomoci potřebují.
- c) V programu Bydlení především je důležité efektivně naslouchat a reagovat na potřeby a názory daného jedince a respektovat jeho silné stránky. Pracovníci programu Bydlení především by se měli vyvarovat poučování. Program bydlení především staví na předpokladu, že daný jedinec je odborníkem na svůj život.
- d) Pracovníci programu Bydlení především by měli být soucitní, vřelí a mít porozumění pro osoby bez přístřeší. Během procesu, kdy si osoba bez přístřeší vybírá kombinaci podpůrných služeb je pro pracovníky důležitá úcta.
- e) Klienti programu Bydlení především jsou aktivně podporováni v zapojení do potřebné léčby, využívá se též přístupů harm reduction způsobené konzumací alkoholu či drog. Též jsou klienti povzbuzováni k léčbě duševních či tělesných potíží. Klientům se také nabízí možnost pomoci s integrací do komunity a obnovou sociální podpory.
- f) Podpora v programu Bydlení především musí být flexibilní, tvůrčí a přizpůsobivá s ohledem na specifické požadavky klienta.
- g) Individuální potřeby jsou důležitější než standardizované či omezené soubory postupů. Důraz je kladen na silné individuální stránky klientů. Pracovníci Bydlení především nenabízejí klientům pomoc, kterou ve skutečnosti nepotřebují.

Tento základní princip Bydlení především by se dal jinými slovy nazvat jako sebeurčení klienta. Vysvětlení sebeurčení v praxi budu citovat z Evropské příručky Bydlení především: *„S konceptem sebeurčení pracují také někteří poskytovatelé služeb pro osoby bez domova. Evropská praxe, jako například „důraz na jedinečnost“, se může úzce podobat konceptu sebeurčení v Bydlení především. „Důraz na jedinečnost znamená, že klient má maximální možnost volby a kontrolu nad tím, jaké veřejné služby využívá – což je posun od*

přístupu ‚jeden produkt pro všechny‘ k produktu na míru, kde je zohledněno klientovo přání a kde jsou využity jeho silné stránky.‘⁷¹

Služby programu Bydlení především fungují na základě nalezení rovnováhy priorit. Klient musí mít možnost volby a pocit, že situaci má pod svojí kontrolou, ale zároveň s klientem pracujeme velmi intenzivně na zlepšení jeho životní spokojenosti. Bydlení především aktivně podporuje léčbu závislostí, ale zaručuje možnost volby, respektuje názory, podporuje individuální stránky. Cílem programu Bydlení především je porozumění a soucítění.⁷²

1.1.11 Oddělení bydlení a podpory

Jedná se o zajištění práva na bydlení, jeho získání a udržení, které není podmíněno tím, aby klient nastoupil léčbu. Praktické body jsou inspirovány z Evropské příručky Bydlení především:⁷³

- a) Nabídka bydlení a přístup k bydlení v programu Bydlení především není podmíněno podstoupením léčby či změnou v chování. V praxi se jedná o to, že klientovi je bydlení nabídnuto i v případě, kdy klient nepřestává pít alkohol, nepodstupuje psychiatrickou léčbu či odmítá jinou formu podpory.
- b) Program Bydlení především umožňuje klientům si bydlení udržet i přes nenastoupení do léčby či neměněním svého chování. Klientům bydlení především se poskytuje podpora tak, aby byli schopni dodržet podmínky pronájmu stejně, jako ostatní nájemníci. Po klientovi se vyžaduje pravidelný kontakt s pracovníky programu, aby se mohli sledovat podmínky pro udržení bydlení. Pracovníci programu Bydlení především nevystěhovávají klienty, kteří nezmění své chování nebo odmítají léčbu.

⁷¹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.37

⁷² PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.38

⁷³ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.38

- c) Klient, pokud je vystěhován tak to je obvykle z důvodu nedodržení podmínek nájmu a je vystěhován pronajímatelem. Klient, který byl vystěhován tak pracovníci programu Bydlení především pomáhají nalézt jiné bydlení a poskytují mu podporu během celého procesu přestěhování.

Pokud klient uzná, že již nepotřebuje podporu programu Bydlení především, ukončí spolupráci, ale zůstává ve stávajícím bydlení. Program Bydlení především je orientován na klienta, nikoliv na jeho bydlení. Z toho vyplývá několik bodů, které dovysvětlím s pomocí Evropské příručky Bydlení především:⁷⁴

- a) Klient, který dostane byt, ale rozhodne se z něj přestěhovat, služby podpory a péče Bydlení především mu nadále poskytují své služby i v jeho novém domově.
- b) Klient, který nastupuje do krátkodobého výkonu trestu či ústavní léčby, pracovníci programu Bydlení především s ním zůstávají v kontaktu. Pracovníci programu Bydlení především se starají o to, aby klient nepřišel stávající bydlení nebo hledají nové bydlení k termínu opuštění nemocnice či výkonu trestu.

Jak já tento princip chápu v měřítkách českého programu Bydlení především. Služba, která je zapojená v programu Bydlení především nikdy není pronajímatelem bytu. V praxi to znamená, že pronajímatelem bytu je magistrát Hl.m.Prahy se kterým klient podepisuje smlouvu.

1.1.12 Zaměření na zotavení

Tento princip Bydlení především se zaměřuje na celkovou životní spokojenost klienta. Celková životní spokojenost klienta zahrnuje jeho fyzické i duševní zdraví, úroveň jeho sociální podpory (od přátel, rodiny či partnera) a míru jeho sociální integrace, což znamená, zda je součástí komunity a podílí se aktivně na společenském dění. Součástí tohoto principu je rekonvalescence, která klientovi může umožnit přístup ke vzdělávání či nalezení uspokojující volnočasové aktivity. Zaměření na zotavení si neklade za cíle jen regulaci užívání drog a

⁷⁴ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.39

alkoholu nebo podporu nastoupení léčby. Cílem tohoto principu je zajištění bezpečného a uspokojivého života, dále vytvoření života, který danou osobu integruje pozitivním způsobem do společnosti, bydlení a širšího sociálního a ekonomického života.⁷⁵

V programu Bydlení především je důležité, aby byl kladen důraz na to, že klienti se budou „zotavovat sami“ a aby rozhodovali o směřování svého budoucího života též sami.⁷⁶ Zotavení pro klienti neznámá, že nebudou nuceni čelit svým problémům, symptomům svých potíží nebo dalším překážkám. Také to neznámá, že klienti nebudou využívat specializovanou službu nebo přestanou brát předepsané léky. Proces zotavování je u každého klienta velmi individuální je to proces omylů a pokusů, které zahrnují malé i velké kroky vpřed a vzad. Klient si může vybrat svou vlastní cestu k lepšímu životu, proto je podpora v programu Bydlení především navržena velmi flexibilně.⁷⁷ Budu citovat z Evropské příručky Bydlení především: „Bydlení především aktivně podporuje následující:

- *Využívání léčby problémů v oblasti duševního zdraví a jiných zdravotních problémů.*
- *Harm reduction ve vztahu k drogám a alkoholu.*
- *Změny v chování za účelem omezení rizika ohrožení zdraví a životní spokojenosti.*
- *Uvědomování si, že pozitivní změna je možná a lepší život do budoucna není pro klienty Bydlení především nereálná vyhlídka.“⁷⁸*

Zaměření na zotavení musí dodržovat předchozí principy programu Bydlení především, a to zejména možnost kontroly a plánování s důrazem na jednotlivce. Samotný

⁷⁵ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.39

⁷⁶ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.40

⁷⁷ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.40

⁷⁸ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.40

proces zaměřený na zotavování by měl mít pozitivní poselství, které bude zahrnovat níže uvedené:

- a) Zaměření na zotavení odráží vždy to, co chce klient sám pro sebe, nikoliv představy kohokoliv jiného, o tom, jak by klient měl žít.
- b) Proces, který je zaměřený na zotavení by měl být vždycky realistický a podložený, ale dopředu nelze určit, čeho je klient schopen dosáhnout.⁷⁹

1.1.13 Harm reduction

Služby, které vyžadují po osobách bez přístřeší abstinenci či detoxikaci jsou pro mnohé z nich nevhodná. Proto program Bydlení především využívá přístupu harm reduction, který je založen na filozofii, že ukončení problematického užívání drog a alkoholu má být komplexním procesem. Přístup harm reduction se ukazuje jako velmi efektivní způsob práce s osobami bez přístřeší, kteří potřebují vysokou míru podpory více než služby založené na abstinenci a detoxikaci.⁸⁰ Klíčovou filosofií je pro harm reduction je holistický přístup, který usiluje o řešení všech příčin a následků užívání drog a alkoholu. Výhodou harm reduction je, že nevyžaduje abstinenci drog a alkoholu, ale nabízí podporu, pomoc a péči.⁸¹

Přístup harm reduction nemá za cíl nutně eliminovat veškerou konzumaci drog a alkoholu, ale snaží se o snížení zdravotních i jiných rizik, které tyto látky představují. A poté se snaží pomáhat klientovi udržet jejich konzumaci pod kontrolou.⁸² Program Bydlení především by nemohl existovat bez přístupu harm reduction. Pokud by po klientech programu

⁷⁹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.40

⁸⁰ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.41

⁸¹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.41

⁸² PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.41

Bydlení především byla vyžadována abstinence nemohli bychom tvrdit, že program Bydlení především staví na tom, že bydlení je lidské právo.

1.1.14 Aktivní zapojení bez donucení

Aktivní zapojení bez donucení by se dalo popsat jako asertivní přístup, ale v žádném případě jako agresivní způsob práce s klienty programu Bydlení především. Klientům programu Bydlení především se předkládá pozitivní způsob zapojení, tak aby klienti věřili, že rekonvalescence je možná.⁸³

Klienti v rámci tohoto principu jsou vyzíváni, aby konstruktivně přemýšleli nad jakýmkoliv aspektem svého chování, který by mohl ohrozit jejich cestu z bezdomovectví, životní spokojenost, kvalitu života či jejich zdraví.⁸⁴

Klientům zapojeným v programu Bydlení především nesmí být nikdy udělovány postihy za to, jak se chovali či rozhodovali. Klientům zapojeným v programu Bydlení především nemůže být zabráněno k přístupu k bydlení ani si nesmí přestat poskytovat podpora a péče, i přesto, že by neupravili svého chování dle požadavků pracovníků Bydlení především.⁸⁵

1.1.15 Individuální plánování

Program Bydlení především využívá individuálního plánování, proto aby program byl přizpůsoben klientům, než aby se klienti museli přizpůsobovat programu Bydlení

⁸³ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.41

⁸⁴ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.41

⁸⁵ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.42

především.⁸⁶ Zde je několik bodů na, které se individuální plánování v rámci programu Bydlení především zaměřuje⁸⁷:

- a) Veškeré aspekty klientovo života, které jsou pro něj hodnotné, uspokojující a zlepšují celkovou životní spokojenost a šance na štěstí. To znamená, že se to netýká jen bydlení a dostupnosti léčby a podpory.
- b) Sociální integraci, kterou pro klienta může znamenat například: podpora přátel, rodiny, partnera; zapojení se do občanského života (sousedství, dobrovolnictví, placená práce či jiné produktivní aktivity). Pro klienta dobrá sociální integrace může znamenat zvýšení sebeúcty a zlepšení zdraví.
- c) Podpora v programu Bydlení především může v rámci individuálního plánu zahrnovat např.: pomoc s dekorací a vybavením bytu, dluhové a finanční poradenství, nakupování a domácí účetnictví, stanovení rozpočtu, praktické dovednosti jako vaření, pomoc s vedením a udržením domácnosti.⁸⁸

Individuální plánování v rámci programu Bydlení především by mělo mít několik vlastností⁸⁹:

- a) Pracovníci programu Bydlení především musejí mít jistotu, že klient je v centru veškerých rozhodnutích, která mohou změnit jeho život.

⁸⁶ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.42

⁸⁷ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.42

⁸⁸ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.42

⁸⁹ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.43

- b) Pracovníci programu Bydlení především musejí porozumět tomu, jak si každý klient představuje žít a co chce dělat. Do tohoto bodu patří klientovi představy o trávení času, vztazích, roli ve společnosti.
- c) Může se stát, že klientovi priority budou v rozporu s prioritami pracovníků programu Bydlení především, které jsou doporučovány jako nejlepší možnost. Pracovníci programu Bydlení především motivují a podporují v návratu do normálního života osoby bez přístřeší, ale nesmějí po nich vyžadovat, aby se vydali určitou cestou, kterou jít nechtějí.

1.1.16 Flexibilní podpora na tak dlouho, jak je potřeba

V programu Bydlení především se klientovi poskytuje podpora klientovi i pokud je klient vystěhován, nebo neplatí nájem či je vystěhován kvůli problémům se sousedy. Pokud se klient rozhodne bydlení opustit sám, tak i v tom případě s ním pracovníci programu Bydlení především nadále spolupracují.⁹⁰ Podpora klienta programu Bydlení především je uzpůsobena velmi individuálně a reaguje na potřeby daného klienta. Pracovníci programu Bydlení především mají velkou výhodu, že na potřeby daného klienta mohou reagovat ze dne na den, a to především díky tomu, že klientovi poskytují podporu v takové intenzitě v jaké to potřebuje.⁹¹

V programu Bydlení především se klade velký důraz na to, aby podpora byla poskytována klientovi na tak dlouhou dobu, jak bude potřebovat. Klient, který strávil několik let na ulici, v azylových domech, noclehárnách či squatech trvá adaptace na nezávislý život

90

□ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR –
Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.43

91

□ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR –
Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.43

poměrně dlouho. Dále je potřeba zmapovat zdravotní stav, sociální situaci klienta a to většinou trvá tak delší dobu.⁹²

Z počátku poskytování podpory v programu Bydlení především bude potřeba vysoké míry podpory, ale neznamená to, že postupem času bude potřeba podpory ve stejné míře. Klienti programu Bydlení především mohou dosáhnout bodu, kdy budou potřebovat podporu stále v menší míře, až podporu nebudou potřebovat vůbec.⁹³

4.3.Srovnání programů Postupné bydlení a Housing first

Bydlení především osobám bez přístřeší okamžitou možnost bydlení ve vlastním domově a v rámci komunity. Sociální pracovníci, kteří pracují v programu Bydlení především se také zaměřují na zlepšení zdravotního stavu, životní spokojenosti a sociální podpory pro osoby bez přístřeší, se kterými pracují. Budu citovat z Evropské příručky Bydlení především: „*To je velký rozdíl oproti službám pro lidi bez domova, které se snaží připravit osoby s vysokou potřebou podpory na bydlení ještě předtím, než se mohou nastěhovat do bytu (přístup známý jako „Housing Ready“).*“⁹⁴ Jak už jsem zmínila v kapitole u postupného bydlení, tak bych k tomu chtěla doplnit, že se po klientech chce aby prokázali abstinenci či ochotu léčit se a dále, aby absolvovali trénink samostatného života, ještě předtím, než jemu bydlení poskytnuto. V poslední řadě, pak přichází bydlení, jak jsem již poukazovala v obrázku výše.⁹⁵ Závěrem bych chtěla porovnat přístupy Housing Ready neboli postupného bydlení a přístupu

92

□ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR –
Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.43

93

□ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR –
Sekce pro lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.43

⁹⁴ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro
lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

⁹⁵ PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro
lidská práva
Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6. s.19

Bydlení především. Velkou výhodou v přístupu Bydlení především vidím hlavně v tom, že klienti se mohou rozhodovat sami, jak chtějí, aby jim služba byla poskytována. Což v postupném bydlení není dost dobře možné, vzhledem k postupnosti jednotlivých kroků. Další výhodou v přístupu Bydlení především spatřuji v tom, že po klientech nepožadujeme abstinenci, čehož někteří klienti nejsou schopni. V přístupu postupného bydlení je abstinence vyžadováno, proto mnoho klientů neuspěje. Přijde mi, že v přístupu Bydlení především je velký tlak na pracovníky, aby dodrželi všechny principy.

Nedokážu říci, který přístup je horší či lepší, protože každý přístup má své plusy i mínusy.

5. Osoby bez přístřeší a média

V této poslední části představím dva youtubery, kteří pomáhají osobám bez přístřeší dvěma různými způsoby, uvedu u každého youtubera jeden příklad, kdy se podařilo obou dostat osobu bez přístřeší zpět do bytu či adekvátního bydlení. Zdůraznila bych, že se nejedná o sociální práci, ale spíše jen pomoc ve volném čase. Velmi si těchto lidí vážím, že svůj volný čas dávají na pomoc osobám bez přístřeší. Nejsou ty příběhy úplně ucelené, ale nastíním, zde alespoň hlavní část obou příběhů. K obou příběhům jsou videa na youtube kanálu, které zde připojím jako poznámku pod čarou.

5.1. Kazuistika 1 - Youtuber Psychopat Bejr

Psychopat Bejr, jak si sám tento youtuber říká, točí videa s několika různými osobami bez přístřeší, kterým říká „herci“ či je nazývá různými přezdívkami např. Likvidátor, Mejsnar apod. Je možnost těmto osobám bez přístřeší prostřednictvím psychopata Bejra poslat peníze, oblečení a podobné věci. Některé herce bere na dovolenou do zahraničí, primárně je navštěvuje v jejich obydlích a nosí jim věci o které si řeknou nebo které potřebují.

Představím zde příběh dědečka Hříbečka. První video ukazuje, jak dědeček Hříbeček žil pod mostem s hercem Mejsnarem a psychoženou. Psychopat Bejr za ním byl na paloučku (místo, kde se shromažďují tito herci – osoby bez přístřeší). Našel tam dědečka Hříbečka, který neskutečně páchl a ptal se ho, proč ho herec Mejsnar vyhodil z pod mostu. Odpověď od dědečka Hříbečka nedostal, ale dostal jí od psychoženy, která mu řekla, že dědeček Hříbeček v noci vykřikoval, protože byl opilý.⁹⁶ V dalším videu, které vzniklo v roce 2018. Psychopat Bejr s dalším hercem Mejsnarem se jeli podívat na dědečka Hříbečka, který bydlí pod mostem. Našli jej v posteli byl celý oteklý a opakoval stále jednu větu. Byl zmatený, ale byl při vědomí. Psychopat Bejr přivolal záchranou službu, která dědečka Hříbečka odvezla do nemocnice.⁹⁷ Po odvezení do nemocnice se psychopat Bejr s dalším hercem vydali jej navštívit. Nejdříve museli zjistit, jak se dědeček Hříbeček jmenuje, že leží na kardiologii a

96 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 13.7.2019] min. 8:41 – 12:00 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=IcT57L3-mHc>

97 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 11.7.2019] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=pQUyW1EtbQI>

jeho stav se nijak nelepší.⁹⁸ Když se psychopat Bejr s jedním hercem dostali do nemocnice, tak jim bylo řečeno, že na návštěvu k dědečkovi Hříbečkovi nesmějí, protože nejsou jeho rodinní příbuzní a nedostali žádné informace o jeho zdravotním stavu. Poté potkali primáře, který jim návštěvu dovolil, tak se vrátili zpět na oddělení, a návštěva proběhla. Zjistili, že dědečkovi Hříbečkovi se daří dobře zmizeli mu veškeré otoky, má zavázané nohy kvůli omrzlinám. Dali mu džus a odešli. Pak se dozvěděli, že návštěvy mají probíhat od 14:00 takže příště se prý vypraví za ním až po této hodině. Bylo jim řečeno, že pokud opravdu chtějí dědečkovi Hříbečkovi pomoci, mají mu najít bydlení, kde bude mít jídlo, ošacení atd.⁹⁹ Psychopat Bejr si začal pohrávat s myšlenkou, že by založit dědečkovi Hříbečkovi transparentní účet na který by lidé mohli posílat peníze a věděli by kam ty peníze jdou, ale nakonec si řekl, že to nemá smysl, když dědeček Hříbeček pobírá důchod ve výši 13.000.¹⁰⁰ Když byl znovu psychopat Bejr na návštěvě za dědečkem Hříbečkem, zjistil, že ho přeložil z kardiologie na traumatologii, kde si léčí omrzliny. Na návštěvu se za ním dostali, ale dědečkem Hříbeček nechtěl s ním mluvit, že se necítí dobře. Psychopat Bejr tam jel ještě s jedním hercem Mejsnarem. Poté společně spekulovali, kde dědeček Hříbeček vzal mobil, ale na nic zatím nepřišli. Oni mu chtěli dát nový, ale nechal vzkázat zdravotní sestrou, že mobil má. Dědeček Hříbeček by neměl mít žádné příbuzné, ale stále se to zjišťuje.¹⁰¹ Na další návštěvu jel psychopat Bejr s dalším hercem Mejsnarem. Při další návštěvě dědečka Hříbečka k němu opět nešli, protože se připravoval na operaci. Neřekni jim s čím, takže to bylo buď omrzliny na rukách nebo na nohách.¹⁰² Při další návštěvě u dědečka Hříbečka zjistili, že mu amputovali prsty na jedné ruce a části chodidel na obou nohou. Nebylo však jasné, jak se

98 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 10.7.2019] min. 10:15 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=6kT8YFRXL8E>

99 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 10.7.2019] celé video, se týká dědečka Hříbečka Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=8qXlv1JLofg>

100 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 10.7.2019] min. 7:26-9:00 Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=owl5heU_xfA

101 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 11.7.2019] min. 26:10 – 29:00 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Y6YTvANWwGY>

102 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 11.7.2019] min. 35:00 – 39:00 Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=HK_oW7uuFSA

bude situace dále vyvíjet. Nejdříve vzešel nápad, že by dědeček Hříbeček po opuštění nemocnice šel bydlet na ubytovnu, ale byli nuceni od této myšlenky upustit, z důvodu informace od sociální pracovnice, která je informovala o nezbytné hospitalizaci v léčebně pro dlouhodobě nemocné pro rehabilitaci po amputaci. Mobil mu věnovala další herečka psychožena. Další úvaha byla, že poté, co jej propustí z léčebny dlouhodobě nemocných, tak že by šel s psychoženou bydlet na ubytovnu. Psychožena by se o něj starala.¹⁰³ Během další návštěvy u dědečka Hříbečka zjistili, že si konečně dědeček Hříbeček uvědomil, co se stalo. Sám říkal, že by rád vrátit čas zpátky, ale to nejde. Psychopat Bejr mu říkal, že bude muset jít do léčebny dlouhodobě nemocných, kde ho budu znovu učit chodit s ortézou, protože mu amputovali nohu.¹⁰⁴ Při další návštěvě u dědečka Hříbečka v nemocnici se dozvěděli, že jej v pondělí převezou do léčebny dlouhodobě nemocných. Dědeček Hříbeček měl také amputované tři prsty na ruce.¹⁰⁵ Dědeček Hříbeček byl v léčebně dlouhodobě nemocných, ze které odešel na revers. Šel bydlet k psychoženě na ubytovnu. Zdravotní stav dědečka Hříbečka je takový, že přišel o všechny prsty na spodních končetinách. Je nucen užívat invalidní vozík, protože se mu nechce chodit.¹⁰⁶ Dědeček Hříbeček s psychženou se posléze museli odstěhovat z ubytovny. Sháněli nový byt.¹⁰⁷ Následně bydleli na jiné ubytovně, kde platili 16.000 Kč za měsíc. To se jim zdálo opravdu moc. V této bezvýchodné situaci požádali skrze sociální síť o pomoc.¹⁰⁸ Následně se dědeček Hříbeček v bytě opil a byl vyhozen z ubytovny. Psychopat Bejr se dozvěděl od dalšího herce, že se dědeček Hříbeček nachází na

103 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 11.7.2019] min. 13:20-15:35; 18:35-18:54; 19:38-20:00
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FPIdoIdWLB8>

104 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 12.7.2019] min. 31:07-35:00 Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=aLRY8jJE7wA>

105 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 13.7.2019] min.28:00-30:00 Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=sqinwbbMu6c>

106 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.18:50 -24:00 Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=0Erj99ooY_8

107 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.11:38-13:34 Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=et_YSQboW_c

108 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.00:00 – 2:41 Dostupné z:
<https://www.youtube.com/watch?v=pSRLINjW-AY>

paloučku. Tak spolu řešili, že nemůže být na ulici, kvůli těm omrzlinám, aby nevznikly další. Psychopat Bejr s ním tuto situaci řešil, že by bylo lepší, aby šel opět na ubytovnu dědeček Hříbeček sám, aby mu psychožena neutrácela peníze. Když si psychopat Bejr povídal s dědečkem Hříbečkem, tak došli k závěru, že psychožena je s ním jen kvůli penězům.¹⁰⁹ V dalším videu se dědeček Hříbeček s psychoženou ocitli pod mostem. Psychožena dědečka Hříbečka obrala opět o peníze. Psychožena všechny jeho peníze prohrála v automatech. Psychopat Bejr zařídil dědečkovi Hříbečkovi bydlení, ale nemůže s ním jít psychožena.¹¹⁰ Psychopat Bejr jel za dědečkem Hříbečkem, který byl na paloučku s psychoženou. Vzal dědečka Hříbečka do auta, aby jeli na teplé jídlo a pití. V autě psychopat Bejr sdělil dědečkovi Hříbečkovi, že jedou za známými, kteří by se rádi postarali o dědečka Hříbečka. Dědeček Hříbeček s tím souhlasil. Dědeček Hříbeček zůstal bydlet u Bejrových známých.¹¹¹ Fanoušek poslal psychopatovi Bejrovi peníze pro dědečka Hříbečka, které dá lidem, kteří se o něj budou starat.¹¹² Dědeček Hříbeček se přestěhoval od psychoženy k dalším hercům Komorníkovi a Hance, kteří bydlí v bytě. Psychopat Bejr mu nabídl, že by ho vzal k moři do Egypta. Dědeček Hříbeček z toho měl obrovskou radost.¹¹³ Psychopat Bejr navštívil dědečka Hříbečka u Komorníka a Hanky. Dědeček Hříbeček se chtěl vrátit k psychoženě, ale psychopat Bejr se mu to snažil vymluvit, aby zůstal tam kde je. Psychopat Bejr vzal dědečka Hříbečka na poštu pro důchod. Když byl dědeček Hříbeček s psychopatem Bejrem v autě a jeli na poštu, tak je napadlo další řešení. Dědeček Hříbeček byl zůstal u Komorníka a Hanky, a kdykoliv by si

109 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=fBiNBrFNaMs>

110 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.01:41-05:24; 09:24-13:56 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=oQxua9-K670>

111 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min. 04:30- 20:38 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=icv607u3H70>

112 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.08:07-11:04 Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=j_TO1lf8fQ4

113 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.1:58-4:22 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=eLwaGKst2ms>

zavolaal psychopatovi Bejrovi tak by jej odvezl za psychoženou na návštěvu.¹¹⁴ Dědeček Hříbeček zůstal bydlet u Komorníka a Hanky. Psychopat Bejr si ho vzal na víkend k sobě domů. Zdravotní stav dědečka Hříbečka se zlepšil už nepoužívá invalidní vozík, ale chodí o holi. Dědeček Hříbeček si stěžuje, že jej bolí trochu chodila, ale jinak se cítí dobře. Psychopat Bejr jej pozval domů na večeři. Dědeček Hříbeček vyprávěl o svém životě. Pracoval přes 40 let v jedné firmě. Díky tomu, že tak dlouho pracoval tak má důchod. Dědeček Hříbeček prodal byt. Poté s penězi šel na palouček, kde pobýval venku na ulici a o všechny peníze jej okradli.¹¹⁵ Dědeček Hříbeček se nakonec rozhodl, že nechce jet do Egypta. Dědeček Hříbeček se s psychopatem Bejrem dohodl, že udělají výlet po České republice. Dědeček Hříbeček se rozhodl, že pojedou na výlet do Karlových Varů, kde se narodil. Vymysleli společně to, že by tam byli spolu na víkend. Psychopat Bejr odveze dědečka Hříbečka zpátky ke Komorníkovi a Hance. Po cestě se psychopat Bejr povídá s dědečkem Hříbečkem o minulých časech. O jeho mladí a o tom, jak se žilo. Hanka si přála jet na výlet s psychopatem Bejrem a dědečkem Hříbečkem. Psychopat Bejr se rozhodl, že jí vezmou s sebou.¹¹⁶ Nakonec se dědeček Hříbeček rozhodl, že zůstane u Komorníka a Hanky. Dědeček Hříbeček platí Komorníkovi a Hance 7.000 na bydlení a jídlo.¹¹⁷ Psychopat Bejr byl navštívit dědečka Hříbečka u Komorníka a Hanky. Domluvili se, že společně pojedou do Karlových Varů. Další fanoušek poslal pět set korun pro Hanku na výlet do Karlových Varů. Jiný fanoušek poslal dědečkovi Hříbečkovi sto korun na kávu a pivo.¹¹⁸ Dědeček Hříbeček se ocitl na ulici, když jej Komorník s Hankou vyhodili z bytu. Psychopat Bejr vzal dědečka Hříbečka do auta a jeli za Komorníkem a Hankou řešit, že mu nemůžou vzít sedm tisíc korun, když u nich již nebydlí.

114 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min. 5:51 - Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZXafXlgwwEY>

115 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=pFNWRTRmjdw>

116 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] min.10:45- 54:14 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QpWYVLV9xQI>

117 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 14.7.2019] 2:15-17:57 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=6FP6uHt74hc>

118 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min. 10:03- 22:03 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=XS9LHG4WSZw>

Psychopat Bejr mi navrhli dvě řešení. První řešení bylo, že by dědeček Hříbeček u nich zůstal do konce měsíce, který má zaplacený. Druhé řešení bylo, že by dědečkovi Hříbečkovi vrátili sedm tisíc a psychopat Bejr by mu zařídil ubytovnu. Komorník s Hankou nepřistoupili na to, aby dědeček Hříbeček u nich zůstal. Když psychopat Bejr po nich chtěl, aby mu vrátili peníze dědečka Hříbečka, tak to také nešlo, protože Hanka finance použila na zaplacení nájmu.¹¹⁹ Psychopat Bejr ubytoval dědečka Hříbečka na ubytovně, kde se o něj stará vedoucí ubytovny a jeho spolubydlíci. Peníze má uložené u vedoucí ubytovny v trezoru, která mu vydá část peněz kdykoliv si řekne. Dědečkovi Hříbečkovi se na ubytovně líbí a daří se mu dobře.¹²⁰ Vedoucí ubytovny zařídila dovážku obědů pro dědečka Hříbečka, ale obědy na další týden objednávat nebude. Ke konci měsíce se rozhodl dědeček Hříbeček opustit ubytovny a šel zpátky na ulici. Při péči o dědečka Hříbečka docházelo k tomu, že opakovaně odmítal základní hygienu. Dalším problémem v péči o dědečka Hříbečka bylo to, že si od vedoucí ubytovny bral velké částky na menší nákupy. Peníze dával spolubydlíci z ubytovny, aby mu došel na malý nákup. Peníze, které zbyly z nákupu, tak tak dotyčný spolubydlíci nevracel dědečkovi Hříbečkovi. Dědečkovi Hříbečkovi se sice na ubytovně líbilo, ale nejt schopen dodržovat základní hygienické návyky a pravidla provozu ubytovny. Rozhodl se tedy kvůli těmto problémům opustit ubytovnu.¹²¹ Psychopat Bejr jel na ubytovnu pro dědečka Hříbečka, protože se opět opil a ležel na zemi u ubytovny. Jelikož se tato situace opakovala, a po několikáté byl z ubytovny vykázan. Psychopat Bejr vzal dědečka Hříbečka do auta a odvezl ho pod most, pod kterým ho našel před rokem. Psychopat Bejr mu tam ještě upravil matraci, aby měl alespoň na čem ležet.¹²² Psychopat Bejr byl navštívit s dalším hercem Likvidátorem dědečka Hříbečka, který ho prosil, aby ho dostal zpátky na ubytovnu. Psychopat Bejr zavola

119 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min. 02:59-26:56 Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=GR0vdEZV_Mw&t=12s

120 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min.03:48 – 15:51 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=mXb0dvFHZpk>

121 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min. 13:13 – 31:02 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=RYLqwNAc-3c>

122 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=kOTsMjjLMOs>

vedoucí ubytovny, která sdělila, že to nelze. Dědeček Hříbeček zůstal pod svým mostem s tím, že psychopat Bejr jej tam bude navštěvovat.¹²³

To je celý příběh dědečka Hříbečka, který bohužel skončil špatně. Dědečkovi Hříbečkovi se snažilo pomoci více lidí, ale on nedokázal dlouhodobě dodržovat základní pravidla a pomoc selhala. Byla varianta, že by šel do domova důchodců, což dědeček Hříbeček odmítl. Podle mého názoru psychopat Bejr pro něj dělal maximum, kterého byl schopen. Nicméně z tohoto příběhu je patrné, že ale když někdo nechce pomoc, tak ho nelze nutit, aby pomoc přijal.

5.2. Kazuistika 2 - Youtuber Zbyněk Naruby

Youtuber Zbyněk Naruby pomáhá osobám bez přístřeší. Mapuje místa, kde žijí osoby bez přístřeší. Zbyněk se snaží tuto práci dělat tak, aby těmto lidem co nejvíce pomohl. Vždy se jich zeptá, co aktuálně potřebují a snaží se to zajistit a dovést jim to. Videá točí ještě s dalšími přáteli. Uvedu zde ilustrativní příběh osoby bez přístřeší Jardy.

123 Youtube kanál Psychopat Bejr [online] [cit. 15.7.2019] min.21:26 – 35:48 Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hseflyzr6L4>

Zbyněk se o Jardovi dozvěděl od svého bratra, který kolem běhá. Vydal se za ní ještě se svým kamarádem, aby zjistili, jak mu mohou pomoci. Zjistili, že Jarda potřebuje deky, protože ty co měl, mu shořely. Zbyněk slíbil, že mu doveze příští týden. Dále mu Zbyněk dal sedmdesát korun na jídlo a cigarety.¹²⁴ Při další návštěvě u Jardy mu Zbyněk přivezl peřinu, vody, granule pro pejsky, jídlo, cigarety a horkou kávu. Jarda má tři pejsky. Během návštěvy se zjistilo, že má Jarda problémy se žaludkem a je nastydlý z mrazů. Zbyněk mu nabídl, že při další návštěvě mu s kamarádem pomůžou zvelebit místo, kde bydlí a přivezou mu novou plachtu.¹²⁵ Zbyněk se rozhodl Jardovi postavit stan, úklid se rozhodl nechat jen na Jardovi, protože by mu to nedělalo dobře. Uvažuje o tom, že vezme Jardu na vyšetření k doktorovi.¹²⁶ Zbyněk jel opět za Jardu dovezli mu sekyrku a pilu, kterou si přál. Zbyněk zjistil, že Jarda má dvě dcery, které se bude snažit najít pomocí sociálních sítí. Dovezli mu ještě jídlo, granule pro pejsky. Dále stále řeší zdravotní stav Jardy, kdy zjistili, že nemá jeden prst na ruce. Zbyněk by rád vzal Jardu k lékaři. Postavili mu nový stan, aby měl trochu více tepla během velký mrazů.¹²⁷ Zbyněkův kamarád Jirka našel Jardovu dceru na facebooku. Psal si s ní a poté se s ní i setkali. Domluvili se tak, že dcera zkontaktuje Jardovy sestry a poté se domluví na návštěvu u Jardy. Jarda se na ulici ocitl poté, kdy se rozvedl se svojí ženou, které přenechal byt. Zbyněk s Jirkou ještě jeli na úřad sociální péče, kde dozvěděli, že Jarda má trvalou adresu v jiném městě, než kde se momentálně nachází. Sociální pracovnice mu v této situaci nemohou pomoci. Domluvili se, že pokud se Jarduův zdravotní stav zhorší, tak přivolají

124 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=mmcRcZVGr-0&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=1>

125 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=w8Zzt04IPKE&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=2>

126 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=r2SHBDfr8_g&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=3

127 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=N47wda7gb8o&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=4>

záchrannou službu.¹²⁸ Zbyněk Jardovi přivezl teplé zimní boty, uhlí, oblečení, deky i s povlečením nechal mu po domluvě všechny u stanu. Jarda byl v té době na procházce s pejsky a pro dříví. Zbyněk ještě mluvil se sociální pracovnící, která mu slíbila, že se pokusí s Jardu vyřešit doklady.¹²⁹ Zbyněk přivezl dceru na návštěvu za Jardu. Poté tam přijeli i sociální pracovnice, které přemluvili Jardu, aby na noc šel na noclehárnu. Další možnost je ta, že by šel bydlet do chaty ke své rodině, ale to se ještě musí dořešit.¹³⁰ Zbyněk s Jirkou jeli pro Jardu, kterého opět odvezli na noclehárnu, kde strávil noc. Druhý den je domluvena schůzka se sociální pracovnící, která pomůže Jardovi zařídit občanský průkaz a rodný list.¹³¹ Další návštěva u Jardy probíhala tak, že přijeli jeho sestry a dcera, které si ho chtějí odvést na chatu, kde by mohl bydlet a kde se o něj postarají. Další den by mu sociální pracovnice měla přivést doklady. Jarda chce jet se svojí na chatu.¹³² Když přijel Zbyněk s Jirkou za Jardu zjistili, že spadnul na kámen. Během cesty na noclehárnu Jardovi sdělili, že jeho rodina mu chystá chatu a za týden by si jej mohla rodina odvést. S pracovnící noclehnáry domluvili, že mu přivolají záchrannou službu, která si jej převzala a transportovala do nemocnice.¹³³ Zbyněk informoval o

128 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uHj39GVCofQ&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=5>

129 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gMrhqqY6nxw&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=6>

130 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Fx5qbQ2ERzY&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=7>

131 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JxlHrSLOaps&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=8>

132 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_5R74mKGdE4&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=9

133 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=7_d33LO3MhU&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=10

zdravotní stavu Jardy, který leží na oddělení interny se zápallem plic. O pejsky se stará Zbyněk, Jirka a další lidé z okolí, kteří jim chodí doplňovat vodu a granule. Během dalších dnů za Jardou přijede jeho rodina.¹³⁴ Zbyněk s Jirkou jeli do nemocnice navštívit Jardu, ale zjistili, že jej včera propustili a odvezli na místo, kde přebývá. Zbyněk s Jirkou za ním jeli. Našli jej na jeho obvyklém místě a zavolali dceři, zda-li pro něj nemůže přijet. Ona nemohla, ale poslala Jardovu sestru, která by ho měla odvést na chatu.¹³⁵ Rodina si Jardu odvezla na chatu, kde bydlí a rodina se o něj stará. Zbyněk s Jirkou slíbili, že jej budou navštěvovat a udržovat s ním kontakt. Všichni pejsci jsou v útulku.¹³⁶ Zbyněk s Jirkou zařídili Jardovi kartičku zdravotního pojištění. Poté se rozhodli založit transparentní účet, na který mohou lidé přispívat.¹³⁷ Na transparentní účet obdrželi částku dva tisíce korun. Zbyněk s Jirkou opět jeli na návštěvu za Jardou. Udělali společný menší nákup v obchodním domě. Poté se šli s Jardou projít do parku. Během povídání v parku jim Jarda řekl, jak přišel o prst. O prst přišel na vojně při nabíjení děla v tanku. Poté odvezli Jardu zpátky domů, kde na něj čekal opatrovník Jarda. Během rozhovoru vyplynulo, že Jarda má hotový rodný list, ale čeká na SMS zprávu od úřadu, který dá vědět až bude hotový občanský průkaz. Jarda potřebuje občanský průkaz k tomu, aby mu mohl být vyplácen důchod.¹³⁸ Při další návštěvě Jardy se zjistilo, že Jarda již má občanský průkaz, takže by měl začít pobírat důchod. Vyskytl se další problém, že Jardovi chybí k

134 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QK0EOYmvQpc&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=11>

135 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bIJhNrfqrtA&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=12>

136 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=wunQUI_sAJI&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=13

137 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=fuzq790WUTc&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=14>

138 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=o3r3HohIuoE&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFqx7jNryp&index=21>

nároku na důchod odpracované tři roky.¹³⁹ Při další návštěvě Jardy zjistili, že Jarda pobíral dávku hmotné nouze, kterou pobíral po dobu tří měsíců. Další žádost mu byla zamítnuta. Zbyněk a Jirka prosili prostřednictvím videa, aby lidé posílali na transparentní účet finanční pomoc pro Jardu.¹⁴⁰ Při poslední návštěvě u Jardy zjistili, že Jarda nemá nárok na žádné dávky hmotné nouze. Jarda bude muset počkat dva roky než bude mít nárok na důchod.¹⁴¹

5.3. Srovnání práce youtuberů

Podle mého názoru psychopat Bejr pomáhá osobám bez přístřeší v porovnání se Zbyněkem naruby spíše jako show. Zbyněk se naopak snaží osobám bez přístřeší pomáhat jako sociální pracovníci. Z těchto dvou příběhů, které jsem zde uvedla je patrné, že psychopatovi Bejrovi se sice povedlo dědečka Hříbečka dostat z ulice, ovšem dědeček Hříbeček si zvolil jinou cestu, která vedla zpátky na ulici. Zbyněkovi se podařilo dostat z ulice Jardu, který si jeho pomoci váží a žije dál se svým opatrovníkem v chatě.

Zaráží mě, že člověk, který se dostane z ulice se na ní sám dobrovolně vrátí. Nedokážu pochopit jeho důvody a ani nerozumím jeho rozhodnutí. K obou youtuberů bych chtěla vyjádřit, že si jejich práce velmi vážím a obdivuji to, co dělají ve svém volném čase a dobrovolně.

139 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SOzrjw117JU&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFxq7jNryp&index=23>

140 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=vnBvmIGmG1k&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFxq7jNryp&index=25>

141 Youtube kanál Zbyněk Naruby [online] [cit. 15.7.2019] celé video Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Mw84Nilkdx4&list=PLTTGcdNDCU-W2-GiKQgs9guuFxq7jNryp&index=26>

6. Závěr

Závěrem své bakalářské práce jsem došla k názoru, že pomoc osobám bez přístřeší zahrnuje několik velkých oblastí, které se musí postupně řešit. Některé osoby bez přístřeší pomoc přijímají a spolupracují se sociálními pracovníky na změně své tíživé životní situace, ale jiní nikoliv. Zjistila jsem, že pomoc osobám bez přístřeší není mnohdy nejjednodušší vzhledem k jejich narušenému psychickému a zdravotnímu stavu. Určitě pomoc osobám bez přístřeší má smysl a je velmi důležitá.

V rámci své bakalářské práce jsem došla k závěru, že si nejsem úplně jistá, zda přístup Bydlení především je zde v ČR vhodným řešením bezdomovectví. Sociální pracovníci podle mne nemají nastavené myšlení tak, abychom dokázali dodržet všechny principy přístupu Bydlení především. Obávám se toho, že většina sociálních pracovníků je zvyklá pracovat podle přístupu postupného bydlení. Další problém, který v přístupu Bydlení především shledává je, že se obávám, zda bude dostatek sociálních bytů.

Podle mého názoru u nás v ČR bude více fungovat přístup postupného bydlení, protože již jsme na něj zvyklí a pro osoby bez přístřeší mi přijde vhodnější. Především pro osoby bez přístřeší, které jsou na ulici již desítky let. Přístup Bydlení především je podle mne vhodnější více pro sociálně znevýhodněné osoby.

7. Seznam použité literatury

1. HELLER, Jan. *Podvečerní děkování: vzpomínky, texty a rozhovory*. Praha: Vyšehrad, 2005. Rozhovory (Vyšehrad). ISBN 80-7021-809-6.
2. Koncepce a prevence a řešení problematiky bezdomovectví do roku 2020
3. *Mezinárodní konference o bezdomovectví v Praze ...: sborník účastnických příspěvků*. Praha: Městské centrum sociálních služeb, 2008-. ISBN 9788025427439
4. PLACE, Nicholas. *Evropská příručka Bydlení především*. Úřad vlády ČR – Sekce pro lidská práva Agentura (Odbor) pro sociální začleňování, 2017. ISBN 978-80-7440-159-6
5. Sčítání bezdomovců na území hl. města Prahy Závěrečná zpráva, leden-srpen 2010.
6. *Standardy bydlení ...* Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2003-. ISBN 978-80-7330-213-9.
7. VÁGNEROVÁ, Marie, Ladislav CSÉMY a Jakub MAREK. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622095
8. VÁGNEROVÁ, Marie, Jakub MAREK a Ladislav CSÉMY. *Bezdomovectví ve středním věku: příčiny, souvislosti a perspektivy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-4054-9
9. Zákon č.108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách 14.3.2006